

T.C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 31853594-101-1309-2696

23/06/2016

Konu : Kanun Tasarısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 22/6/2016 tarihinde kararlaştırılan "Uluslararası İşgücü Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Ek:

1 - Kanun Tasarısı

2- Gerekçe (Genel-Madde)

GENEL GEREKÇE

Türkiye'nin göç süreçleri incelendiğinde, 1960'lı yıllarda göç veren, kaynak ülke durumunda iken, 1980'lerden sonra coğrafi konumu açısından önce transit ülke olduğu, son yıllarda ise kendisine yakın ya da komşu ülkelerden gelenler için cazibe merkezi olma özelliğini ortaya çıkardığı ve hedef ülke haline geldiği görülmektedir. Ülkemizin bulunduğu coğrafyada artan savaşlar, ekonomik darboğazlar, göç veren ülkelerin işsizlik sorunu ya da düşük gelir politikaları gibi daha çok ekonomik nedenler, ülkemizin cazibe merkezi haline gelmesine önemli katkıda bulunmuştur.

Görüldüğü üzere, Türkiye göç hareketlerinin hemen her biçiminden etkilenen bir coğrafyada bulunmanın sonuçları ile karşı karşıya kalmış; bu süreçte gerek göç veren ülke olması dolayısıyla gerekse kaçak göçmenlerin ülkede kayıtdışı çalışması nedeniyle yabancı çalışanlar, hükümetlerin öncelikli olarak üzerinde durdukları konulardan biri olmuştur.

Bu kapsamda, ülkeye yasal yollardan giren yabancıların çalışma izinlerini düzenlemek amacıyla, 27/2/2003 tarihli ve 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun yürürlüğe konulmuştur.

2003 yılından itibaren ülkemize çalışmak için gelenlerin sayısında ciddi anlamda artışlar yaşanmış; yabancıların çalışma izni başvuru sayıları 2009 yılında yaklaşık olarak onbin iken, 2015 yılı sonunda bu sayı seksenbine yaklaşmıştır. Yabancılara verilen çalışma izinleri, meslek ve uyruk çeşitliliği açısından değerlendirildiğinde onlarca farklı meslekten ve toplam yuzaltmışbeş farklı uyruktan yabancı tarafından başvuru yapıldığı tespit edilmiştir. Yabancılara verilen çalışma izinleri son on yıl kapsamında incelendiğinde, 2000 Ti yılların başlarında ülkemize yasal yollardan giren yabancıların daha çok ikincil işgücü piyasalarında, düşük vasıflı işlere yöneldikleri görülmektedir. 4817 sayılı Kanunun, yabancının niteliği ile çalıştığı sektör açısından farklı uygulamalara izin vermeyen ve esneklik sağlamayan yapısı, ev hizmetleri gibi düşük vasıflı işlerde çalışanlar bağlamında, niteliği gereği kayıtdışılık sorununu da beraberinde getirmektedir. Bu kapsamda, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca son dönemlerde alt düzenlemelerle gerçekleştirilen önleyici uygulamalarla, bu işlerde çalışan yabancıların kayıt altına alınmasına yönelik önemli katkılar sağlanmış olsa da, seçici bir uluslararası işgücü politikasına bağlı sektörel esneklik sağlayacak Önleyici uygulamaların 4817 sayılı Kanunda yer almamasının da kayıtdışılıkla mücadeleyi güçleştirdiği görülmektedir.

Ayrıca, son dönem istatistiklere bakıldığında, ülkemize yapılan göçün klasik göç kuramlarının dışında bir görünüş arz ettiği, yüksek vasıflı işgücü için ortaya çıkan küresel işgücü piyasasından Türkiye'nin de nasibini aldığı, birincil işgücü piyasasında çalışan nitelikli, vasıf düzeyi yüksek yabancı çalışanların istihdamında artış olduğu görülmektedir. Yabancı şirketlerin ülkemizde yatırım yapmaları için verilen teşvikler ve bu alanda kolaylık sağlayan mevzuat düzenlemeleri, ülkemizde yabancı yönetici ve vasıflı teknik eleman sayısında ciddi anlamda artış sağlamış, bu husus yabancıların çalışma izinleri üzerinde dikkatle durulmasını ve yeni düzenlemeler yapılmasını zorunlu hale getirmiştir.

Türkiye'de özellikle son ondört yılda ekonomi politikaları açısından yakalanan istikrar, ülkeyi yabancı yatırımcılar için cazibe merkezi haline getirmiştir. Dolayısıyla, söz konusu gelişmelerin gerisinde kalan 4817 sayılı Kanun ve ilgili yönetmeliklerinin gözden geçirilmesi gereği ortaya çıkmıştır.

Ayrıca, 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile yabancı istihdamına ilişkin mevcut kanun hükümleri arasında uyum sağlanması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Örneğin, 4817 sayılı Kanun kapsamında verilen izinler Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Dışişleri ve İçişleri Bakanlıklarınca yapılacak üç ayrı işlem neticesinde, ciddi bir zaman kaybına neden olarak tamamlanamamaktaydı. Fakat 6458 sayılı Kanun kapsamında çalışma izinleri ve muafiyetler aynı zamanda ikamet izni yerine geçmiş, böylece ülkeye giriş yapmak isteyen ve geçerli çalışma izni olan yabancılar için ayrıca vize alma ihtiyacı ortadan kaldırılmıştır. Bunun yanında, yabancı öğrencilere çalışma iznine başvurma hakkı sağlanırken, ülkemizde bulunan

yaklaşık üç milyon yabancı geçici koruma kapsamına alınarak, bu kişilere çalışma iznine başvuru hakkı da tanınmıştır.

Dinamik ve sürekli değişen bir olgu olan göç yönetimi konusunda yeni ihtiyaçların ortaya çıktığı ve mevcut düzenlemelerle bu ihtiyaçların karşılanmasında sorunlarla karşılaşıldığı görülmektedir. Dolayısıyla, yabancı istihdamı ve işgücü göçü yönetimi kapsamında konuya ilişkin politikaların oluşturulması, bu politikaların uygulanması, uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi, ilgili kurumlarla ortak çalışmalar yapılması, uluslararası işgücüne ilişkin gerekli verilerin toplanması, analiz edilmesi ve göç politikasının ana unsurlarından biri olan uluslararası işgücü politikasının oluşturulması ihtiyacını gidermek amacıyla yeni bir düzenleme yapılması gereksinimi duyulmuştur.

Bu kapsamda, bu Tasarı hazırlanırken özellikle son zamanlarda önemli ölçüde dikkat çeken uluslararası işgücü potansiyeli hareketliliği ile ülkelerin nitelikli işgücünü çekme rekabeti izlenerek ülkemizin uluslararası alanda rekabete dahil olabilme kabiliyetinin artırılması ile hem yabancıların kayıtdışı çalışmalarının önlenmesine yönelik politikaların geliştirilmesi, hem de nitelikli yabancı çalışanların birincil işgücü piyasasına girişinin önündeki engellerin kaldırılması ve oluşturulan politikaların uluslararası göç politikaları ile uyumlu olması hedeflenmiş, başta çalışma izinleri ve muafiyetler olmak üzere, yabancıların çalışmasına ilişkin yürütülecek tüm iş ve işlemlerde yaşanan sorunların giderilmesi ve kurumlararası koordinasyonun sağlanması amaçlanmıştır.

Tasarının hazırlık sürecinde uluslararası işgücü alanında yer alan uluslararası kurallar, taahhütler ve konuyla ilgili iç mevzuat ile başta Dışişleri ve İçişleri Bakanlıkları olmak üzere ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ve sivil toplum kuruluşlarının görüşleri alınmıştır.

Tasarıyla, uluslararası işgücü politikasını oluşturma yetkisi merkezleştirilmekte, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bu konuda yetkili kılınmaktadır. Bu politikanın kapsamlı ve etkin bir biçimde oluşturulması amacıyla ilgili kurumların katılımıyla bir Uluslararası İşgücü Politikası Danışma Kurulu oluşturulması ve uluslararası işgücü de dahil olmak üzere yabancılar konusunda yeterli verinin elde edilmesini sağlayacak bir sistemin kurulması öngörülmektedir.

Gelişen bölgesel farklılıklar ile ekonomik ve politik alanda ülkemizin rekabet üstünlüğüne sahip olması açısından uluslararası işgücü potansiyelinin ve hareketliliğinin takip edilmesi ve değerlendirilmesi oldukça önem arz etmektedir. Bu amaçla eğitim düzeyi, mesleki deneyimi, bilim ve teknolojiye katkısı ile stratejik önemi haiz herhangi bir alanda öne çıkmış yüksek nitelikli insan gücünün ülkemize kazandırılması için kolaylaştırılmış yeni bir çalışma izni sistemi olan Turkuaz Kart sistemi oluşturulmaktadır. Turkuaz Kart sistemi ile uluslararası işgücünün Türkiye'nin ekonomisine ve kalkınmasına olumlu etkisinin en üst düzeye çıkarılması hedeflenmektedir.

Tasarı, 4817 sayılı Kanundan farklı olarak çalışma iznine ilişkin iş ve işlemlerin uygulanması ile ilgili önemli değişiklikler de getirmektedir. Örneğin, çalışma izni başvurusunun değerlendirilmesine ilişkin objektif kıstaslar düzenlenmiş, özel mesleki yeterlilik gerektiren bazı mesleklerde çalışacak yabancılar için ilgili bakanlıklardan ön izin alınması ile süresiz ve bağımsız çalışma izinleri alabilecek yabancılar ve bu izinlerden yararlanma şartları, yabancının işinin niteliğine ve ülkeye katkısına göre yeniden belirlenmiştir. Ayrıca, çalışma izni muafiyetlerinin kapsamı ve şartları yeniden belirlenmiş, muafiyetten yararlanan tüm yabancılar muafiyet belgesi düzenlenmesi zorunlu hale getirilmiş, ulusal ve uluslararası düzenlemelerle özel statülere sahip kılınmış yabancılar ile işin niteliği gereği çalışma izni almasına gerek olmayan yabancılar muafiyet kapsamına alınmışlardır.

Hem yasal zorunluluklar hem de Devletin takdir yetkisi, yabancılar hukuku bakımından bazı yabancılar ayrıcalık tanınmasını gerekli kıldığından çalışma izni kurallarının istisnai olarak uygulanabileceği yabancılar da belirlenmiştir. Taşıdığı önem veya statüsü gereği ya da ilgili kanunlarda çalışmaları ile ilgili yer alan özel hükümler gereğince çalışma izni kurallarının farklı uygulanmasını gerektiren, özellikle ülkeye önemli katkılarda bulunabilecek, ulusal ve uluslararası düzenlemelerle özel statülere sahip kılınmış ve Türk vatandaşlığı ile özel bir bağa sahip yabancılar, bu anlamda istisna kapsamına alınmıştır. Ayrıca, yabancıların kayıtdışı istihdamının engellenmesi ve yabancılar hukukunun tam anlamıyla uygulanmasını sağlamak amacıyla, denetimlerin etkinliğini artırmak amacıyla yeni hükümler getirilmiş, ilgili kuralların ihlali halinde uygulanacak idari cezaların ve yaptırımların caydırıcılığı ve uygulanabilirliği artırılmıştır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına, uluslararası işgücü hareketliliğinin izlenmesi ve istihdam politikasının belirlenmesi, muafiyet belgesinin verilmesi, diğer kurumların verdiği çalışma izinlerinin merkezleştirilmesi gibi görevlerin verilmesi dolayısıyla, Bakanlığın görev yükü ve sorumluluğu artacaktır. Ayrıca, Bakanlığın göç politikalarının oluşturulması sürecinde etkin çalışması gerekeceğinden Tasarı kapsamında görev, sorumluluk ve temsil görevlerini uygulayacak uzmanlaşmış bir birimin oluşturulması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda, Bakanlık ana hizmet birimlerinden olmak üzere mevcut yapılanmayı da içine alan Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğü'nün kurulması öngörülmüştür.

Tasarı hazırlık aşamasında, ülkemizin temel hedeflerinden biri olan Avrupa Birliğine üyelik sürecinde, iş kurma hakkı ve hizmet sunumu serbestisine ilişkin üçüncü fasıl başta olmak üzere ilgili fasıllar gereğince uygulamakla yükümlü olunan müktesebata uyum kapsamında alınması gereken önlemler gözönünde bulundurulmuş; ayrıca, Birleşmiş Milletler Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme ile Dünya Ticaret Örgütü Hizmet Ticareti Genel Antlaşması (GATS) kapsamında mal ve hizmet sektörlerine yönelik düzenlemelerle uyumlu hükümlere yer verilmiştir. Bu itibarla, özellikle

işgücü göçü yönetimi alanında, ulusal mevzuat ve uluslararası sözleşmeler kapsamında ülkemizin yükümlölüklerini yerine getirmesi ve aym zamanda uluslararası rekabete dayalı nitelikli işgücü göçüne yönelik politikaların geliştirilmesi amacıyla, 2023 hedeflerine uygun olarak hazırlanan bu Tasarı, birçok sektörde yaşanacak olan değişim ve dönüşüm gozönünde bulundurularak nitelikli ve vasıflı yabancı işgücünün kayıtlı istihdamını desteklemektedir.

Tasarı, Türkiye'nin ihtiyaç duyacağı yeni iş alanları ve sektörlerde ortaya çıkacak işgücü açığının öncelikle yerli işgücü ile karşılanmasına yönelik geliştirilecek politikaların yanında ulusal istihdam politikalarının sürdürülebilirliğini bozmadan, yerli-yabancı işgücü dengesinin kurularak, nitelikli yabancı işgücünden de yararlanılmasını desteklemektedir.

Ülkemizin istihdam piyasasına uygun olarak yabancı yatırımların artırılmasını ve uluslararası işgücü hareketliliği izlenerek nitelikli yabancı istihdamına imkân sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmesini bütüncül bir yaklaşımla ele alan bu Tasarının kanunlaşması, uygulamaya yönelik güçlendirilmiş bir kurumsal yapının oluşturulması açısından son derece önemlidir. İşgücü göçü konusunda kurumsal altyapının güçlendirilmesi, gelişmiş ülkelerdeki standartlara uygun olarak uluslararası işgücü göçü ile ulusal istihdam politikalarım dikkate alan politika ve stratejilerin geliştirilmesine katkı sunacaktır.

Ayrıca, bu Tasarı kurumsal altyapının güçlendirilmesiyle, kayıtdışı yabancı istihdamıyla mücadele edilmesini, uluslararası işgücü hareketliliği de izlenerek ihtiyaç duyulan yabancı istihdamının karşılanmasını, yabancı çalışanlara ve işverenlerine uygulanacak ulusal ve uluslararası mevzuatla uyumlu çağdaş kuralların oluşturulmasını, ülke ekonomisinin gelişimine katkı sunan ve Devletin takdir yetkisi içerisindeki yabancı istihdamına ilişkin işlemlerin etkin yönetilmesini sağlayacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile, Kanunun amacı belirtilmektedir.

MADDE 2- Madde ile, Kanunun kapsamı düzenlenmektedir.

MADDE 3- Madde ile, Kanun içerisinde geçen bazı kavramlar tanımlanmaktadır. Turkuaz Kart, bağımsız çalışma izni, süresiz çalışma izni, çalışma izni muafiyeti, yetkilendirilmiş aracı kurum ve kanuni çalışma izni süresi tanımlarına ilk kez Kanunda yer verilmektedir.

MADDE 4- Madde ile, uluslararası işgücü politikasını belirleme ve bu yönde faaliyette bulunma yetkisinin Bakanlıkta olduğu, bu belirlemenin Uluslararası İşgücü Politikası Danışma Kurulunun önerileri dikkate alınarak yapılacağı belirtilmektedir. Bu düzenlemeyle, işgücü göçü yönetiminde esas alınacak temel politika çerçevesi oluşturulmaktadır. Uluslararası işgücü politikasının tespiti ve uygulanması; çalışma izni sürecinin salt bir prosedür olmaktan

ıkarılması, başvuru aşamasından iznin verilmesine kadar her aşamanın ülke menfaatleri ve ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmesi, G Politikaları Kurulu kararlarına, ulusal mevzuata, kalkınma plan ve programlarına, ekonomik ve sektörel değişikliklere, ülkemizin ikili sosyal, ekonomik ve kültürel ilişkilerine duyarlı uygulamalara imkân sağlanması bakımından Kanun ile getirilen en önemli yeniliklerden biridir.

Madde ile; ayrıca Uluslararası İşgücü Politikası Danışma Kurulu düzenlenmektedir. Buna göre, Kurulun alışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı başkanlığında, Avrupa Birliği, Dışışleri, Ekonomi, İçişleri, Kalkınma, Kültür ve Turizm Bakanlıklarının müsteşar düzeyinde temsilcileri ile çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşarı ve Uluslararası İşgücü Genel Müdüründen oluşması ve kararların st düzeyde alınması amaçlanmaktadır. Yılda en az bir kez toplanacak Kurul aracılığıyla, bu alandaki diğer kamu kurumları ile gerektiğinde ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşlarının bir araya getirilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 5- Madde ile, Yabancı Başvuru, Değerlendirme ve İzleme Sisteminin kurulması düzenlenmektedir. Söz konusu Sistem ile çalışma izni ve muafiyet başvurularının alınması yanında, uluslararası işgücünün etkilerinin izlenmesi, başta Dışışleri, İçişleri ve Maliye Bakanlıkları olmak üzere ilgili tüm kurumlarla bilişim entegrasyonunun sağlanması, yabancı istihdamı konusunda sağlıklı bir veri tabanı oluşturulmasıyla, uluslararası işgücünün etkilerine ilişkin analizlerin yapılması yanında, diğer kurumlarla oluşturulan evrimii bağlantılar aracılığıyla yabancı çalışanların bölge, il, sektör, işyeri bazında eşzamanlı izlenmesi ve kayıtdışılıkla etkin mücadele edilmesi amaçlanmaktadır. Bilgi paylaşımına ilişkin usul ve esasların ilgili kurumların görüşleri alınarak Bakanlık tarafından belirleneceği öngörülmüştür.

MADDE 6- Madde ile; çalışma izninin çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca verileceği hükme bağlanmakta, genel kural olarak Kanun kapsamındaki yabancılara çalışmaya başlamadan önce çalışma izni alma yükümlülüğü getirilmektedir. Bununla birlikte, diğer kanunlar veya ülkemizin taraf olduğu uluslararası anlaşmalar ya da sözleşmelerde çalışma izni almasına gerek olmadığı belirtilen yabancılar, çalışma izni alma yükümlülüğü dışında tutulmuştur. 5901 sayılı Kanununun 28 inci maddesi uyarınca çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenlerin, çalışma hakkını kullanmasında herhangi bir tereddüde mahal vermemek adına, bu kişilerin çalışma izni olmadan çalışabilecekleri ayrıca vurgulanmaktadır.

MADDE 7- Madde ile, çalışma izni ve uzatma başvurusunun yapılma usul açıklanmakta ve başvuruya ilişkin esaslar düzenlenmektedir. Buna göre, genel başvuru usul yurtiçinde doğrudan çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına, yurtdışında ise yabancının vatandaşı olduğu veya yasal olarak bulunduğu ülkedeki Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçilikleri veya Başkonsolosluklarına başvuru yapılmasıdır.

Çalışma izni başvurusunun değerlendirilmesine ilişkin esaslar düzenlenmektedir. Uluslararası işgücü politikası doğrultusunda belirlenen kriterler, çalışma izinlerinin değerlendirilmesinde ve puanlama sisteminin oluşturulmasında esas alınmaktadır.

Bu düzenleme ile nitelik ve nicelik yönünden farklı değerlendirme yöntemlerine imkân sağlayan, yabancı yatırımcılara ve nitelikli yabancılara çalışma izni verilmesine ilişkin objektif kriterler getiren ve birçok ülkede uzun yıllardır uygulanmakta olan puanlama sisteminin oluşturulması da amaçlanmaktadır.

Ayrıca, maddede öngörülebilirlik açısından önem arz eden işlemlerin tamamlanmasına ilişkin yasal süre sınırı otuz gün olarak belirlenmekte, başvuruda bilgi ve belgelerin eksik olması halinde ise başvurunun değerlendirilmesinin erteleneceği hükme bağlanmaktadır. Başvurunun tamamlanmama nedeninin mücbir sebebe dayandırılması hali dışında otuz günlük süre sonunda eksiklikleri tamamlanmayan başvuruların reddedilmesi de hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 8- Madde ile, mesleki yeterlilik gerektiren mesleklerde çalışma izni düzenlenebilmesi için ön izin alınması düzenlenmektedir.

Buna göre eğitim ve sağlık hizmetlerindeki mevcut ön izin uygulaması korunurken, yükseköğretim kurumlarında çalışacak yabancı öğretim elemanları da bu uygulamaya dahil edilmektedir,

Ön izin uygulamasının amacı, yabancıların, hizmet sunacakları meslekler için gerekli niteliklere sahip olup olmadıklarının ilgili kamu otoritelerince etkili bir şekilde değerlendirilebilmesidir. Bu kapsamda ön izin; sağlık hizmetlerinde çalışacak yabancılar için Sağlık Bakanlığından, eğitim hizmetlerinde çalışacak yabancılar için Millî Eğitim Bakanlığından ve yükseköğretim kurumlarında çalışacak yabancı öğretim elemanları için Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından alınacaktır.

Ön izin, başvuru alan meslekler için yeterlilik anlamına geldiğinden ve yabancıların bu niteliklere sahip olup olmadıklarının ilgili kamu otoritelerince belirlenmesi gerektiğinden, mesleki yeterlilik gerektiren bu mesleklerde çalışmak için ön izin alan yabancıların çalışma izni başvurularının değerlendirilmesinde, çalışma izni başvurusunun ret nedenlerinden olan "yabancının gerekli nitelik ve uzmanlığı taşımadığının anlaşılması" hükmünün uygulanmaması düzenlenmektedir.

Ayrıca Yükseköğretim Kurulu tarafından Türkiye'deki bir yükseköğretim kurumunda istihdam edilmesine ilişkin ön izin düzenlenen yabancı öğretim elemanının çalışma izni başvurusunun değerlendirilmesine istisnai bir düzenleme yapılmıştır. Buna göre, yabancı öğretim elemanlarının çalışma izni başvurularının değerlendirilmesinde, yabancının, kamu düzeni, kamu güvenliği ve kamu sağlığı açısından çalışmasında sakınca görülmesi durumu veya 6458 sayılı Kanun uyarınca Türkiye'ye giriş yasağı veya Türkiye'den sınır dışı etme kararı

alınmış olması ya da vize verilmeyecek yabancılardan olması halleri ile Dışişleri Bakanlığının uygun görüşü hariç olmak üzere diplomatik ilişki bulunmayan veya tanınmayan ülke vatandaşı olma hali dışında, çalışma izni başvurusunun reddedilmemesi hüküm altına alınmaktadır. Bu istisnai hüküm, yabancı öğretim üyelerinin 2547 sayılı Kanun gereğince ilgili üniversitenin yönetim kurulu kararıyla atanmasının ve Yükseköğretim Kurulu tarafından ön izin verilerek Bakanlığa bildirilmesinin bir gereği olarak düzenlenmektedir.

Ar-Ge merkezlerinde çalışacak yabancıların çalışma izni başvurularının Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının olumlu görüşü olması halinde değerlendirileceği düzenlenmektedir. Böylece, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının uzmanlık ve görev alanlarına giren bu alanlarda çalışacak yabancılara verilecek çalışma izinlerinin ilgili bakanlığın politikalarıyla uyum içinde olması amaçlanmaktadır.

MADDE 9- Madde ile, çalışma izni başvurularının reddedileceği durumlar sayılmaktadır. Çalışma izni ret hükümleri düzenlenirken, bir yabancıya çalışma izni verilmesinin ya da verilmemesinin egemenlik hakkının bir yansıması olduğu dikkate alınarak, ret nedenlerinden biri başvurunun uluslararası işgücü politikasına uygun olmaması, bir diğeri ise Türk vatandaşlarına hasredilen iş ve meslekler için yapılmış olması olarak belirlenmektedir. Ayrıca, uygulamada karşılaşılan sorunlar ve konuya ilişkin özellikle 6458 sayılı Kanunda yer alan hükümler dikkate alınarak diğer ret nedenleri açık bir biçimde düzenlenmektedir.

MADDE 10- Madde ile, süreli çalışma izni verilmesine ve süreli çalışma izninin uzatılmasına ilişkin genel esaslar belirlenmektedir. Süreli çalışma iznine ve bu izinlerin uzatılmasına ilişkin 2003 yılından bu yana Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca sürdürülmekte olan, yabancıların ve işverenlerin aşına olduğu uygulama büyük oranda korunmaktadır. Süreli çalışma izinleri bir işveren yanında çalışan yabancılar için düzenlenmektedir. Bu kapsamda, işverenin değişmesi halinde farklı bir işveren yanında çalışma izninin uzatılmasının oluşturduğu uygulama zorlukları nedeniyle, bu başvuruların da ilk başvuru olarak değerlendirilmesi düzenlenmektedir.

Süresiz çalışma iznine ilişkin genel esaslar belirlenmekte, çalışma hakkı olmayan uzun dönem ikamet izni bulunan yabancılar ile Türkiye'de en az sekiz yıllık kanuni çalışma izni bulunan yabancılara verilebileceği düzenlenmektedir.

Süresiz çalışma izninin kapsamı oldukça sınırlı tutulmaktadır. Buna ek olarak yabancıların bu şartları taşıyor olmasının da yabancıya süresiz çalışma izni açısından mutlak bir hak sağlamadığı da ayrıca vurgulanmaktadır.

Süresiz çalışma iznine sahip yabancıların sahip oldukları haklar ile 6458 sayılı Kanun uyarınca uzun dönem ikamet izni verilen yabancıların hakları arasında uyum sağlanması

amaçlanmakta, özel kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla maddede sayılmayan diğer hususlarda bu yabancıların Türk vatandaşlarına tanınan haklara sahip oldukları hükme bağlanmaktadır.

Madde ile ayrıca bağımsız çalışma izni alabilecek yabancılar düzenlenmektedir. Bağımsız çalışma izni, yabancılara kendi adına ve hesabına ticari kazanç veya serbest meslek kazancı elde etmek amacıyla çalışabilme imkânı sunan bir izin türüdür.

Bağımsız çalışma izni, bazı şirket ortakları ile kendi işini kurarak bağımsız olarak çalışacak, ülkeye önemli bir katkı sunması beklenen profesyonel mesleklerde çalışacak yabancılar için öngörülmektedir. Fakat yabancılar, çalışmak için başvuruda buldukları meslekler için ilgili kanunlarda geçen şartları yerine getirmek kaydıyla çalışabileceklerdir.

MADDE 11- Madde ile, uluslararası işgücü politikasına uygun olarak ülkemiz ekonomisine ve istihdama olumlu etkisi olabilecek, ülkemizin kalkınmasını destekleyen yatırımları yapacak, bilimsel ve teknolojik gelişmeye katkı sağlayacak, eğitim durumu, mesleki deneyimi ile Ar-Ge ve yenilikçilik alanlarında yetişmiş, stratejik önemi haiz herhangi bir alanda öne çıkmış nitelikli yabancı insan gücünün ülkemize kazandırılmasına yönelik, Turkuaz Kart adı altında kolaylaştırılmış yeni bir çalışma izin sistemi getirilmektedir.

Bu kapsamda belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde, ilk üç yılı geçiş süreci olmak ve daha sonra süresiz nitelik kazanmak üzere talebi olumlu bulunan yabancılara aynı zamanda ikamet hakkı da sağlayan süresiz çalışma izni verilecektir.

Turkuaz Kart verilmesi uygun bulunan yabancıların eş ve bakmakla yükümlü olduğu çocuklarına da ülkemizde süresiz kalma hakkı tanıyan uzun dönem ikamet izni verilmesi amaçlanmıştır.

Bu şekilde yabancı istihdamının Türkiye'nin ekonomisine ve kalkınmasına olumlu etkisinin en üst düzeye çıkarılması hedeflenmektedir.

Turkuaz Kart sahibi yabancıların sahip oldukları hakların, süresiz çalışma izninin sağladığı haklar ile aynı olduğu hükme bağlanmaktadır.

MADDE 12- Madde ile, 6458 sayılı Kanun ile uyumlu olarak çalışma izninin ve çalışma izni muafiyetinin ikamet izni yerine geçtiği hüküm altına alınmıştır. Böylece, çalışma izni ve çalışma izni muafiyeti sahibi yabancılar, başkaca bir işleme gerek kalmaksızın ikamet iznine sahip olacaklardır.

Ayrıca, çalışma izni verilen yabancıya, çalışma izninin geçerliliğinin başladığı tarihten itibaren altı ay içerisinde Türkiye'ye giriş yapma zorunluluğu getirilmiştir. Bu süreden sonra ülkeye çalışma amaçlı giriş yapmak isteyen yabancılar, tekrar çalışma izni başvurusu yapmak zorundadırlar. Bu zorunluluk, ikamet izinlerine ilişkin uygulamaya uyum sağlamanın yanında,

çalışma izninin belirli bir süre için geçerli olması ilkesi gereğince olası suistimalleri engellemek üzere getirilmektedir.

Bakanlar Kuruluna, çalışma izni veya çalışma izni muafiyeti verilmesini ülke menfaatleri doğrultusunda belirleme, kısmen veya tamamen durdurma, yasaklama ve sınırlandırma yetkisinin tanınması düzenlenmektedir. Bu hükümlerle, ülke menfaatlerinin gerektirdiği ve acil karar alınmasını gerektiren hallerde etkin karar alınması, örneğin belirli bir ülkeden kaynaklanan bulaşıcı hastalığın ülkemizi etkilememesi için o ülkeden yapılan başvurulara çalışma izni verilmesinin sınırlandırılması gibi istisnai yetkiler verilmektedir.

MADDE 13- Madde ile, çalışma izni muafiyetine ilişkin genel esaslar düzenlenmektedir. Çalışma izni muafiyetinden yararlanarak çalışan yabancıların muafiyetlerini belirten bir belge ile kendilerine sağlanan ikamet izni gibi haklardan yararlanmaları mümkün olmaktadır. Ayrıca, çalışma izni muafiyetinin uygulanmasında Kanun hükümleri bakımından yasal bir boşluğun oluşmaması için, muafiyet başvurusunun değerlendirilmesi ve reddinde Kanunun çalışma izni başvurusunun değerlendirilmesi ve reddi ile ilgili hükümlerinin uygulanacağı hüküm altına alınmaktadır.

Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olup da ülkemizde ikamet etmeyen yabancıların ve yönetici niteliği olmayan şirket ortaklarının çalışma izni muafiyeti kapsamında olduğu düzenlenmiştir. Düzenleme ile konuya ilişkin mevzuat eksikliğinin giderilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 14- Madde ile, Türkiye'de geçerli ikamet izni olan yabancılara ikamet izin sürelerini aşmamak kaydıyla kamu yararına çalışan dernek statüsüne sahip dernekler ile vergi muafiyeti tanınan vakıflarda, karşılığında ücret veya benzeri menfaat sağlamadan çalışma izni muafiyet belgesi olarak çalışabilme imkânı getirilmektedir. Böylece kamu yararına çalışacak bu yabancılara önemli bir ayrıcalık tanınmakta, konuya ilişkin mevzuat eksikliği giderilerek uygulamada karşılaşılan sorunların çözüme kavuşturulması amaçlanmaktadır.

Buna karşın, kamu yararına çalışmaya ilişkin muafiyet başvurularının değerlendirilmesinde; yabancıların çalışacağı kuruma katkısı, kamu düzeni, kamu güvenliği ve kamu sağlığına ilişkin ilgili kuruluşların görüşleri değerlendirmede dikkate alınmakta, yine uygulamanın istismar edilmesine engel olmak için söz konusu dernek veya vakfın çalışanlarının en az üçte ikisinin Türk vatandaşı olması zorunluluğu getirilmektedir.

MADDE 15- Madde ile, Dışişleri Bakanlığı kanalıyla yapılacak ve sonuçlandırılmasında İçişleri Bakanlığının olumlu görüşü aranacak bazı özel nitelikli başvurular düzenlenmektedir.

Türkiye'de bulunan diplomatik ve konsüler temsilciliklere bağlı olarak faaliyet gösteren okul, kültür kurumu, din kurumu gibi birimlerde görevli yabancılara, çalışma izni muafiyeti olarak çalışabilme kolaylığı tanınmaktadır. 18/4/1961 tarihli Diplomatik İlişkiler Hakkında

Viyana Sözleşmesi ve 24/4/1963 tarihli Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesi kapsamında bağlı birim sayılmayan okullarda, kültür kurumlarında, din kurumlarında görevli yabancıların ise çalışma izni almaları gerekmektedir. Halihazırda bu kişilerin Türkiye'de çalışmaları için İçişleri Bakanlığında çalışma amaçlı ikamet izni almaları gerekmektedir. Bununla birlikte, 6458 sayılı Kanun ile ikamet izni türleri değişmiş olup, çalışma izinleri ve çalışma izni muafiyetleri ikamet izni yerine geçtiğinden çalışma amaçlı ikamet iznine anılan Kanunda yer verilmemiştir. Bu kapsamda yasal bir boşluk oluşmamasını teminen bu yabancıların çalıştıkları birimlerin yabancı temsilcilikler ile bağına göre çalışma izni ve çalışma izni muafiyeti olarak çalışabilmelerine imkân tanınmaktadır.

Yabancı ülkelerin Türkiye'deki diplomatik ve konsüler temsilciliklerinde diplomatik kadro üyesi, konsolosluk memuru, idari ve teknik kadro üyesi ve konsolosluk hizmetlisi, Türkiye'deki uluslararası kuruluşlarda uluslararası memur ve idari ve teknik personel olarak görev yapan kişilerin eş ve çocuklarına Kanunda belirtilen hususlar gözönüne alınarak çalışma izni veya çalışma izni muafiyeti verilmesi, bu kişilerin özel hizmetinde çalışan yabancılara ise bu statüde olmayan bir başka işveren yanında çalışmak için yurtiçinden başvuru imkânı tanınmayacak şekilde çalışma izni muafiyeti verilmesi düzenlenmektedir.

MADDE 16- Madde ile, çalışma izni ve çalışma izni muafiyetinin geçerliliğini sona erdiren haller düzenlenmektedir. Çalışma izni ve çalışma izni muafiyeti, süresinin sona ermesi veya iptal edilmesiyle geçerliliğini kaybetmektedir.

MADDE 17- Madde ile, çalışma izni başvurusu, başvurunun değerlendirilmesi, reddedilmesi ve süresine ilişkin hükümlerin istisnai olarak uygulanabileceği yabancılar belirlenmektedir. Bu maddede sayılan yabancılara, taşıdıkları önem veya statü gereği ya da ilgili kanunlarda ikametleri ve çalışmaları ile ilgili yer alan özel hükümler gereğince çalışma izni kurallarının farklı uygulanması öngörülmektedir.

Ülkemize gelen yabancı yatırımların ve nitelikli personelin artırılması politikası doğrultusunda nitelikli işgücü, nitelikli yatırımcı ve proje çalışanı olan yabancılara çalışma izni hükümleri istisnai olarak uygulanabilecektir. Bu kapsamda gelen yabancılar ülkemize yatırımları veya nitelikleri ile önemli katkı sağlamaktadır.

Türk soylular ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşları da çalışma izni hükümlerinin farklı uygulanabileceği yabancılar arasında sayılmaktadır. Türk soylu olanların İçişleri veya Dışişleri Bakanlığınca bildirilmesi şartı aranacaktır. Ayrıca, Türk vatandaşlığı ile bir bağı olması ve ülkemizde ikamet etmesi nedeniyle, bir Türk vatandaşı ile evli ve eşiyle Türkiye'de evlilik birliği içinde yaşayan yabancılar da bu kapsama alınmıştır. Bu kapsamdaki yabancılara belirtilen kuralların farklı uygulanmasındaki en temel amaçlardan birisi de, bu

kişilerin ülkemizde yasal olarak ikametlerinin mümkün olması nedeniyle kayıtdışı çalışmalarının önüne geçilmek istenmesidir.

Uluslararası hukuk gereğince, uluslararası koruma başvurusu ve statüsü sahibi, geçici koruma statüsü sahibi, mağdur destek sürecinden yararlanan insan ticareti mağduru veya vatansızlar, ülkemizde yasal olarak buldukları sürece kayıtlı çalışabilmelerinin sağlanması için gerektiğinde bazı kurallardan muaf tutulmaktadır.

Yine yabancı devletlerin ve uluslararası kuruluşların Türkiye'deki temsilciliklerinde diplomatik dokunulmazlığı olmadan çalışan yabancılara istisna tanınması, ayrıca AB üyesi ülke vatandaşı yabancılardan da ülkemizin AB'ye üyelik sürecinde ülke politikasının gereği olarak madde kapsamına alınması öngörülmektedir.

Alanındaki başarısı ile uluslararası düzeyde temayüz etmiş olarak bilimsel, kültürel, sanatsal veya sportif amaçla Türkiye'ye gelen yabancılar da ülkemize yapacakları katkılar gözönüne alınarak çalışma izni hükümlerinin istisnai olarak uygulanabileceği yabancılar arasında sayılmışlardır.

Türkiye'de geçici nitelikte hizmet sunumu amacıyla bulunan sınırötesi hizmet sunucusu kapsamındaki yabancılar, gerek AB müktesebatı gerekse diğer uluslararası taahhütlerimiz uyarınca istisna kapsamına alınmıştır.

MADDE 18- Madde ile, 6458 sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak uluslararası koruma başvurusu sahibi, şartlı mülteci ve geçici koruma sağlanan yabancılara çalışma izni veya çalışma izni muafiyeti yerilmesi düzenlenmektedir.

Uluslararası koruma başvurusu sahibi veya şartlı mülteciler statüye başvuru tarihinden, geçici koruma statüsü sahibi yabancılar geçici koruma kimlik belgesi düzenlenme tarihinden altı ay sonra çalışma izni almak için başvurabileceklerdir. Uluslararası koruma kapsamında olan yabancılara çalışma izni verilmesi statülerine bağlı olup, başvuru sahibi ve şartlı mültecilere verilecek çalışma izinlerinin statüleri süresince geçerli olduğu, geçerli çalışma izni veya çalışma izni muafiyetine sahip olunmasının bu yabancılara Türkiye'de mutlak kalış hakkı sağlamayacağı özellikle belirtilmektedir. Başka bir deyişle, uluslararası koruma başvuru sahibi ve şartlı mültecilere verilecek çalışma izin ve muafiyeti süreleri, uluslararası koruma statü sahibi belgesi ve geçici koruma kimlik belgesinin geçerlilik süresini aşamaz. Bununla birlikte, bu yabancılara çalışma izni ve çalışma izni muafiyetinin ancak İçişleri Bakanlığının olumlu görüşü olması halinde verilebileceği hükme bağlanmaktadır.

Ayrıca, madde ile, uluslararası koruma kapsamında olan yabancılara verilen çalışma izinlerinin iptal edileceği haller düzenlenmektedir. Uluslararası koruma başvurusunun geri çekilmesi veya geri çekilmiş sayılması, uluslararası koruma statüsünün herhangi bir nedenle sona ermesi veya uluslararası koruma statüsünün iptali hallerinde çalışma izninin iptal edileceği

hükme bağlanmaktadır. Ayrıca, geçici korumanın Bakanlar Kurulu kararıyla sonlandırılması veya bireysel olarak sona ermesi ya da iptali hallerinde çalışma izninin iptal edileceği hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 19- Madde ile, 3218 sayılı Kanun kapsamında serbest bölgelerde çalışacak yabancıların çalışma izni başvurularının Ekonomi Bakanlığına yapılacağı, başvuruların yine Ekonomi Bakanlığı tarafından değerlendirileceği, çalışma izni alması uygun görülen yabancıların Bakanlığa bildirilerek ikamet izni yerine geçen çalışma izni belgesinin düzenleneceği belirtilmektedir. Serbest bölgelerde çalışacak yabancıların çalışma izni başvuruları Ekonomi Bakanlığı tarafından sonuçlandırılacak olup, belgeleri Bakanlıkça düzenlenecektir.

Kamu düzeni, kamu güvenliği ve kamu sağlığına ilişkin haller ile 6458 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde belirtilen Türkiye'ye giriş yasağı, 15 inci maddesinde belirtilen vize verilmemesi hali veya 54 üncü maddesinde belirtilen sınır dışı etme kararı alınmış olması halleri ile Dışişleri Bakanlığının uygun görüşü hariç olmak üzere diplomatik ilişki bulunmayan veya tanınmayan ülke vatandaşı olma hali dışında, Ekonomi Bakanlığınca serbest bölgelerde çalışma izni alması uygun görülen yabancılara çalışma izni belgeleri Bakanlıkça düzenlenecektir. Bu durum kamu güvenliğinin ve uygulamada birliğin sağlanması açısından önem arz etmektedir.

Yine bu kapsamda çalışma izni alanlara Kanunun itiraz, yükümlülük, denetim ve cezalara ilişkin hükümlerinin uygulanmayacağı, bu konularda 3218 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmaktadır.

MADDE 20- Madde ile, Türkiye'de bir yükseköğretim kurumunda örgün öğretim programlarına kayıtlı yabancı öğrencilere çalışma hakkı getirilmektedir. Ancak, öğrencilere tanınan bu çalışma hakkının bazı sınırları ve şartları vardır. Ön lisans ve lisans öğrencileri ilk yıldan sonra ve kısmi süreli olarak çalışabileceklerdir. Bu hüküm ile öğrencilerin ülkeye geliş amacı olan eğitimlerine devam etmesini sağlamak ve çalışma izni verilecek asgari düzeyde eğitime devam eden ve başarı sağlayan öğrencilerin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca, Kanunda yer alan çalışma izinlerinin ikamet izni yerine geçmesine dair hükme getirilmiş bir istisna olarak, yabancı öğrencilere verilen çalışma izinlerinin geçerli öğrenci ikamet iznini ve bu ikamet izninin sağladığı hakları sona erdirmeyeceği hüküm altına alınmaktadır. Bu hüküm ile hem öğrencilere sahip oldukları öğrenci ikamet izni ile sunulan ve bazı konularda genel ikamet izinlerinin sunduğu haklardan daha geniş olan hakların verilmesinin devamı, hem de öğrencilik statülerinin değişmemesi amaçlanmaktadır.

MADDE 21- Madde ile, mühendis ve mimarların çalışma izinlerine ilişkin esaslar belirlenmektedir. Yabancı mühendis ve mimarların, öğrenimlerini Türkiye'deki bir yükseköğretim kurumunun mühendislik ve mimarlık fakültelerinde veya yurtdışında ilgili ülke

makamları ve Yükseköğretim Kurulu tarafından tanınmış bir yükseköğretim kurumunda tamamlayarak unvanlarını almaları kaydıyla Türkiye'de proje bazlı veya geçici süre ile çalışabilecekleri öngörülmektedir. Böylece nitelikli personel sayılan ve ülkemizde gerçekleştirilen önemli projelerde kilit rol üstlenen yabancı mühendis ve mimarların, başkaca bir işleme gerek kalmaksızın çalışma izni alabilmesine imkân sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 21- Madde ile, çalışma izni kararlarına karşı idari itiraz ve yargı yolu düzenlenmektedir. Çalışma izni veya muafiyet başvurusunun reddi ve düzenlenen belgelerin iptali kararlarının yabancı çalıştıran işverene veya bağımsız çalışma izni, süresiz çalışma izni ya da Turkuaz Kart sahibi yabancıya tebliğ edileceği belirtilmektedir. Bakanlıkça verilecek kararlara karşı ilgililer tarafından tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde itiraz edilebilecek, itirazın reddedilmesi halinde idari yargı yoluna başvurulabilecektir.

MADDE 23- Madde ile, yabancı çalıştıran işverenlere çalışma izninin veya çalışma izni muafiyetinin iptalini gerektirecek halleri, süresiz çalışma izni ve bağımsız çalışma izni sahibi yabancılara da işe başlamayı ve çalışma izninin iptalini gerektirecek halleri onbeş gün içinde Bakanlığa bildirme yükümlülüğü getirilmektedir. Böylece, gerekli hallerde çalışma izninin iptal edilmesinin sağlanması ve süresiz veya bağımsız çalışan yabancıların işe başlangıcının öğrenilmesi amaçlanmaktadır. Bu bildirimler etkin bir izleme ve değerlendirme sisteminin kurulması açısından da önem arz etmektedir.

Ülkemizde çalışan yabancıların ve işverenlerinin 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunundan kaynaklanan yükümlülüklerini kanuni süresi içerisinde yerine getirme zorunluluğu belirtilerek, çalışma izni muafiyetinden yararlanan yabancıların da sosyal güvenlik yükümlülüklerinin olduğu, çalışma izninden muaf olmanın sosyal güvenlik hükümlerinden de muafiyet sonucunu doğurmadığı vurgulanmaktadır. Ayrıca Türkiye'nin taraf olduğu sosyal güvenlik sözleşmeleri hükümlerinin saklı olduğu belirtilmektedir.

MADDE 24- Madde ile, Kanun kapsamındaki yabancıların ve işverenlerin Kanun bakımından denetimi düzenlenmektedir. Bu yabancıların ve işverenlerin yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğinin Bakanlık iş müfettişleri ile Sosyal Güvenlik Kurumu müfettişleri ve sosyal güvenlik denetmenleri tarafından ilgili mevzuata göre denetleneceği belirtilmiştir. Kamu idarelerinin denetim elemanları ile kolluk kuvvetlerinin yapacakları denetim ve kontrolde yabancı çalıştıran işverenler ile yabancıların Kanundan doğan yükümlülükleri yerine getirmediğini tespit etmeleri halinde, durumun Bakanlığa bildirileceği öngörülmüştür. Denetim ve kontrollerde Kanun hükümlerine aykırılık saptandığında ilgili yabancı veya işverene idari yaptırımların uygulanacağı belirtilmiştir. Böylece yabancıların çalışmasına yönelik etkin bir denetim sisteminin kurulması ve kayıtdışılığın önlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde ile, ayrıca Kanun kapsamındaki yabancıların ve işverenlerin yükümlülüklerini yerine getirmemeleri durumunda uygulanacak yaptırımlar düzenlenmektedir. Bu kapsamda bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyen bağımsız çalışan veya işverene ve çalışma izni bulunmayan yabancıyı çalıştıran işveren veya işveren vekili ile çalışma izni olmadan bağımlı veya bağımsız çalışan yabancılara uygulanacak idari para cezaları belirlenmektedir. Çalışma izni bulunmadan çalıştığı tespit edilen yabancıların sınır dışı edilmek üzere İçişleri Bakanlığına bildirilmesi ve işveren veya işveren vekilinin çalışma izni bulunmayan yabancıların ve varsa eş ve çocuklarının tüm giderlerini karşılaması diğer yaptırımlardır. Kanunda yer alan yükümlüklerini yerine getirmeyen işveren veya yabancıya idari para cezaları ve yaptırımların uygulanması ile Kanun hükümlerini ihlal etmede caydırıcılığın artırılması amaçlanmaktadır.

MADDE 25- Madde ile, çalışma izninin ve çalışma izni muafiyetinin pasaport geçerlilik süresinden altmış gün daha kısa süreli ve her yabancı için ayrı düzenleneceği, çalışma izni ve çalışma izni muafiyet belgelerinin şekil ve içeriğinin Bakanlık tarafından belirleneceği hükme bağlanmaktadır.

MADDE 26- Madde ile, çalışma izinleri ve çalışma izni muafiyetlerinin başvuru, süre, şart ve türlerine ilişkin hususlar ile talep edilecek bilgi ve belgeler, sınırötesi hizmet sunucuları ve istisnai çalışma izni verilebilecek yabancılara ilişkin özel hususların ve Kanunun uygulanmasına ilişkin bazı hususlar ile diğer esasların Bakanlıkça çıkarılan yönetmeliklerle belirleneceği; 3218 sayılı Kanun kapsamında serbest bölgelerde çalışacak yabancıların çalışma izni başvuruları ve çalışma izni belgesi düzenlenmesine ilişkin hususlar ile 4875 sayılı Kanun kapsamındaki yabancı sermayeli şirket ve kuruluşlarda çalışma izni verilecek personelin tanımı ve çalışma izinlerine ilişkin özel nitelikteki diğer esas ve usullerin Ekonomi Bakanlığı ile Bakanlığın müştereken çıkaracağı yönetmelik ile belirleneceği hükme bağlanmaktadır.

MADDE 27- Madde ile, diğer mevzuatta 4817 sayılı Kanuna, çalışma izni muafiyet teyit belgesi veya çalışma izni muafiyet belgesi ibaresi ile çalışma izni belgesi ibaresine yapılan atıflara ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 28- Madde ile; yürürlükten kaldırılan mevzuat ve diğer mevzuat hükümlerinde yapılan değişiklikler düzenlenmektedir.

27/1/1954 tarihli ve 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununda değişiklik yapılarak, yabancı mühendis ve mimarların Bakanlıkça verilen çalışma izni ile bu unvanları kullanarak çalışabilecekleri, bu yabancılardan bir aydan fazla kalanların ilgili odaya geçici aza olması gerektiği hükme bağlanmaktadır.

Yabancı çalışma izni ve çalışma izni muafiyeti belgeleri 21/2/1963 tarihli ve 210 sayılı Değerli Kağıtlar Kanununa eklenerek değerli kağıt haline getirilmekte, 2/7/1964 tarihli ve 492

sayılı Harçlar Kanununda değişiklik yapılarak, çalışma izni ve çalışma izni muafiyet belgelerinin düzenlenmesinde harç alınmasına ilişkin düzenlemeler yapılmaktadır. Bu düzenlemelerle; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından çalışma izni ve çalışma izni muafiyeti alan yabancılara ikamet izni harcı muafiyeti getirilmekte, kamu gelirleri açısından azalmaya neden olmayacak biçimde çalışma izni muafiyeti ve çalışma izni harç miktarları yeniden belirlenmekte, çalışma izni muafiyetinin geçerlilik süresinin üç aydan uzun olması kaydıyla harç alınması hüküm altına alınmaktadır. Bu kapsamda, bir yıl için 500 TL olarak belirlenen süreli çalışma izni harcının her bir yıl için aynım miktarda alınacağı da düzenlenmektedir. Bu kapsamda süresi bir yıldan fazla olup iki yılı aşmayan (iki yıl dahil) çalışma izni belgesinden iki yıllık harç miktarı olan 1000 TL harç tahsil edilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte Turkuaz Kart sahibi yabancılar ile bunların eş ve çocuklarından harç alınmayacağı düzenlenmektedir.

Yükseköğretim kurumlarında çalışacak yabancı öğretim elemanlarına verilecek çalışma izinleri konusunda 2547 sayılı Kanunda değişiklik yapılarak ilgili maddeye ön izin düzenlemesi aktarılmaktadır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının göç politikalarının oluşturulması sürecinde etkin çalışması gerekeceğinden görev, sorumluluk ve temsil görevlerini uygulayacak uzmanlaşmış bir birimin oluşturulması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda, Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğünün kurulması öngörülmekte, görevleri sayılmakta ve kurulan yeni ana hizmet birimi için kadrolar ihdas edilmektedir.

Serbest bölgelerde çalışacak yabancılara verilecek çalışma izinleri konusunda 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununda gerekli değişiklikler yapılmaktadır.

Yürütölen kamu sağlığı hizmetlerinin yaygın ve etkili verilebilmesi, nitelikli sağlık insan gücünün yeterli sayıda olmasına da bağlı bulunduğundan, istihdamdaki Türk vatandaşlığı şartı kaldırılarak yabancı sağlık personelinin de Türkiye'de 4924 sayılı Kanunun kapsamında çalıştırılabilmelerine imkân tanınmakta ve yabancıların yerleştirme ve atamaları ile nakillerine yönelik usul ve esasların Sağlık Bakanlığınca belirleneceği düzenlenmektedir.

Ayrıca Tasarı ile, 6458 sayılı Kanunun uyumunu sağlayan düzenlemeler yapılmaktadır.

GEÇİCİ MADDE 1- Birinci fıkra ile; maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki mevzuat hükümlerine göre Bakanlıkça veya diğer kanunların verdiği yetkiye dayanarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca verilmiş olan çalışma izinlerinin sürelerinin sonuna kadar geçerli olduğu ve bu çalışma izinlerinin süresinin sona ermesi veya iptal edilmesiyle geçerliliğini kaybedeceği hüküm altına alınmaktadır.

İkinci fıkra ile; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki mevzuat hükümlerine göre Bakanlıkça verilmiş ve geçerliliğini sürdüren süresiz çalışma izinlerinin iptal edilmediği sürece geçerli olduğu hükme bağlanmaktadır.

Üçüncü fıkraya ile; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılan ve işlemleri devam eden çalışma izni başvurularında, önceki mevzuat hükümlerinin başvuru sahibi lehine olan hükümlerinin dikkate alınacağı belirtilmektedir.

Dördüncü fıkraya ile; Kanunun uygulanmasına ilişkin düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar mevcut düzenlemelerin Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunacağı hüküm altına alınmaktadır.

Beşinci fıkraya ile; maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay süreyle başka bir işleme gerek kalmaksızın Bakanlıkta mevcut genel müdür yardımcısı ve daire başkanı kadrolarının birimler arasında yeniden dağılımını yapma hususunda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanına yetki verilmektedir.

MADDE 29- Yürürlük maddesidir.

MADDE 30- Yürütme maddesidir.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ KANUNU TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; uluslararası işgücüne ilişkin politikaların belirlenmesi, uygulanması, izlenmesi ile yabancılara verilecek çalışma izni ve çalışma izni muafiyetlerine dair iş ve işlemlerde izlenecek usul ve esasları, yetki ve sorumlulukları ve uluslararası işgücü alanındaki hak ve yükümlülükleri düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Kanun; Türkiye'de çalışmak için başvuruda bulunan veya çalışan, bir işveren yanında mesleki eğitim görmek üzere başvuruda bulunan veya görmekte olan, staj yapmak üzere başvuruda bulunan veya staj yapan yabancılar ile Türkiye'de geçici nitelikte hizmet sunumu amacıyla bulunan sınırötesi hizmet sunucusu yabancıları ve yabancı çalıştıran veya çalıştırmak üzere başvuruda bulunan gerçek ve tüzel kişileri kapsar.

(2) Çalışma izni almaktan muaf tutulan yabancıların iş ve işlemleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülür.

(3) Bu Kanunun uygulanmasında, Türkiye'nin taraf olduğu ikili veya çok taraflı anlaşmalarda veya uluslararası sözleşmelerde yer alan hükümler saklıdır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Bağımsız çalışma izni: Yabancıya Türkiye'de kendi ad ve hesabına çalışma hakkı veren çalışma iznini,

b) Bakanlık: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını,

c) Çalışma izni: Bakanlıkça resmi bir belge şeklinde düzenlenen ve geçerlilik süresi içinde yabancıya Türkiye'de çalışma ve ikamet hakkı veren izni,

ç) Çalışma izni muafiyeti: Bakanlıkça resmi bir belge şeklinde düzenlenen ve geçerlilik süresi içinde yabancıya Türkiye'de çalışma izni almaksızın çalışma ve ikamet hakkı veren muafiyeti,

d) Genel Müdürlük: Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğünü,

e) Kanuni çalışma izni süresi: Yabancıнын, kanuni yükümlülüklerinin yerine getirilmesi suretiyle, çalışma izniyle çalıştığı süreyi,

f) Sınırötesi hizmet sunucusu: Türkiye'de geçici nitelikte olmak üzere ve herhangi bir hizmet sunumu amacıyla bulunan ve ücretini Türkiye'deki ya da Türkiye dışındaki bir kaynaktan alan yabancıyı,

g) Süresiz çalışma izni: Yabancıya, Türkiye'de süresiz çalışma hakkı veren çalışma iznini,

ğ) Turkuaz Kart: Yabancıya, Türkiye'de süresiz çalışma hakkı, mevzuat hükümlerine göre eş ve bakmakla yükümlü olduğu çocuklarına ise ikamet hakkı veren belgeyi,

h) Uzun dönem ikamet izni: 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 42 nci maddesi uyarınca verilen ikamet iznini,

ı) Yabancı: Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişiyi,

i) Yetkili aracı kurum: Nitelikleri ve görev çerçevesi yönetmelikle belirlenen ve Bakanlık tarafından yetkilendirilen kurum veya kuruluşu, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Uluslararası İşgücü Politikasının Belirlenmesi ve İzlenmesi

Uluslararası işgücü politikasının belirlenmesi

MADDE 4- (1) Bakanlık, Uluslararası İşgücü Politikası Danışma Kurulu kararlarını dikkate alarak uluslararası işgücüne ilişkin politika belirlemeye ve belirlenen politikayı uygulamaya yönelik ulusal ve uluslararası düzeyde faaliyette bulunmaya yetkilidir.

(2) Uluslararası işgücü politikası; uluslararası işgücü hareketliliği ve bölgesel gelişmeler ile Göç Politikaları Kurulu kararları, istihdam ve çalışma hayatına ilişkin gelişmeler, sektörel ve ekonomik dönemsel değişiklikler, kalkınma planları ve programları, yabancının uyruğunda bulunduğu ülkeyle ikili ekonomik, sosyal ve kültürel ilişkiler, Türkiye'nin taraf olduğu ikili veya çok taraflı anlaşmalar ve uluslararası sözleşmeler, kamu düzeni, kamu güvenliği ve kamu sağlığı dikkate alınarak belirlenir.

(3) Bakanlık, uluslararası işgücü politikasının hazırlanmasında ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerini alır.

(4) Uluslararası İşgücü Politikası Danışma Kurulu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı başkanlığında, Bakanlık Müsteşarı, Avrupa Birliği, Dışişleri, Ekonomi, İçişleri, Kalkınma, Kültür ve Turizm Bakanlıklarının müsteşarları ile Uluslararası İşgücü Genel Müdüründen oluşur. Toplantı gündemine göre, konuyla ilgili bakanlık ve ulusal veya uluslararası kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri toplantıya davet edilebilir.

(5) Kurul, uluslararası işgücüne ilişkin mevzuat geliştirme çalışmalarını, ulusal ve uluslararası gelişmeleri ve uygulamaları izlemek, Türkiye'nin ekonomik, sektörel ve bölgesel önceliklerine uygun politika önerilerini Bakanlığa bildirmek ile görevlidir.

(6) Kurul kararları, uluslararası işgücü politikası esaslarının ve Göç Politikaları Kuruluna önerilmek üzere Türkiye'nin uluslararası işgücü ihtiyacının belirlenmesinde Bakanlıkça dikkate alınır.

(7) Kurul, Başkan tarafından belirlenen gündem ile yılda en az bir kez toplanır. Kurulun sekreteryaya hizmetleri, Genel Müdürlük tarafından yerine getirilir.

Uluslararası işgücünün izlenmesi ve değerlendirilmesi

MADDE 5- (1) Bakanlık, yabancı istihdamı taleplerini almak, değerlendirmek ve uluslararası işgücünün etkilerini izlemek üzere Yabancı Başvuru, Değerlendirme ve İzleme Sistemi kurar.

(2) Bakanlık, kamu güvenliğine ilişkin hususlar saklı kalmak üzere; yabancılara, yabancı istihdamı ihtiyacına ve bu Kanun kapsamındaki diğer hususlara ilişkin olarak kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerden bilgi ve belge talep edebilir.

(3) Bilgi paylaşımına ilişkin usul ve esaslar, ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Bakanlık tarafından belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çalışma İzni ve Muafiyet

Çalışma izninde yetki ve yükümlülük

MADDE 6- (1) Çalışma izni, 4 üncü maddeye göre belirlenen uluslararası işgücü politikası esas alınarak Bakanlıkça verilir.

(2) Bu Kanun kapsamında yer alan yabancıların çalışma izni olmaksızın Türkiye'de çalışmaları veya çalıştırılmaları yasaktır.

(3) Diğer kanunlarda ya da Türkiye'nin taraf olduğu ikili veya çok taraflı anlaşmalar veya uluslararası sözleşmelerde çalışma izni almadan çalışabileceği belirtilen yabancılar, bu Kanuna göre çalışma izni almadan çalışabilir veya çalıştırılabilirler.

(4) 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 inci maddesi kapsamında olanların çalışma hakkı saklıdır.

Çalışma izni başvurusu ve değerlendirilmesi

MADDE 7- (1) Çalışma izni başvuruları yurtiçinde doğrudan Bakanlığa, yurtdışında yabancıların vatandaşı olduğu veya yasal olarak bulunduğu ülkedeki Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçilikleri veya Başkonsolosluklarına yapılır. Yurtdışında yapılan çalışma izni başvuruları Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçilikleri veya Başkonsolosluklarınca Bakanlığa iletilir.

(2) Çalışma izni başvuruları yetkili aracı kurum tarafından da yapılabilir.

(3) Çalışma izni uzatma başvurusu, çalışma izni süresinin dolmasına altmış gün kalmasından itibaren ve her durumda çalışma izni süresi dolmadan yapılır. Bu süre dolduktan sonra yapılan uzatma başvuruları reddedilir.

(4) Çalışma izni başvurusu uluslararası işgücü politikasına göre değerlendirilir.

(5) Bakanlıkça gerek görülen hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının görüşleri dikkate alınır.

(6) Bakanlık, Uluslararası İşgücü Politikası Danışma Kurulu kararları doğrultusunda çalışma izni başvurusunun değerlendirilmesinde ve çalışma izni puanlama sisteminin oluşturulmasında kullanılacak kriterleri belirler.

(7) Başvuruda eksik bilgi veya belgelerin olması halinde, bu eksiklikler tamamlanıncaya kadar başvurunun değerlendirilmesi ertelenir. Erteleme süresi, bilgi veya belge eksikliklerinin tamamlanmasını geciktiren mücbir bir sebebin varlığının resmi bir makamdan belgelendirildiği

haller dışında otuz günü aşamaz. Erteleme süresi sonunda eksiklikleri tamamlanmayan başvurular reddedilir.

(8) Usulüne uygun olarak yapılan başvuruların değerlendirilmesi, bilgi ve belgelerin tam olması kaydıyla otuz gün içinde tamamlanır.

Ön izin

MADDE 8- (1) Mesleki yeterlilik gerektiren sağlık ve eğitim hizmetlerinde çalışacak yabancıların çalışma izni başvurularının değerlendirilmesinde ön izin alınması zorunludur.

(2) Sağlık hizmetlerinde Sağlık Bakanlığı, eğitim hizmetlerinde Millî Eğitim Bakanlığı bu hizmetlerde mesleki faaliyette bulunacak yabancılara ön izin vermeye yetkili olup, ön izin alınması gereken meslekler anılan Bakanlıkların görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.

(3) Ön izin alan yabancıların çalışma izni başvurularının değerlendirilmesinde, bu Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi hükmü uygulanmaz.

(4) 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 34 üncü maddesi uyarınca çalışacak yabancı uyruklu öğretim elemanlarına çalışma izni, Yükseköğretim Kurulunun ilgili mevzuata göre vereceği ön izne istinaden Bakanlıkça verilir. Ön izne istinaden çalışacak yabancı öğretim elemanlarının çalışma izni başvurularının değerlendirilmesinde, bu Kanunun 7 nci maddesinin dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraları ile (f), (g) ve (ğ) bentleri saklı kalmak üzere 9 uncu maddesinin birinci fıkrası uygulanmaz.

(5) Çalışma izni uzatma başvuruları da ilgili bakanlığın veya Yükseköğretim Kurulunun ön iznine tabidir.

(6) 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun ve ilgili mevzuat kapsamında Ar-Ge Merkezi Belgesi olan firmalarda Ar-Ge personeli olarak çalışacak yabancıların çalışma izni başvuruları Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının olumlu görüşü olması halinde değerlendirilir.

Çalışma izni başvurusunun reddi

MADDE 9- (1) Bu Kanunun 7 nci maddesine göre yapılan değerlendirme neticesinde;

- a) Uluslararası işgücü politikasına uygun olmayan,
- b) Sahte veya yanıltıcı bilgi ve belgelerle yapılan,
- c) Yabancı istihdam edilmesine ilişkin gerekçesi yeterli görülmeyen,
- ç) Diğer kanunlarda Türk vatandaşlarına hasredilen iş ve meslekler için yapılan,
- d) Gerekli nitelik ve uzmanlığı taşımadığı anlaşılan yabancılara ilişkin olan,

e) Bakanlıkça belirlenen değerlendirme kriterlerini karşılamayan,

f) 6458 sayılı Kanunun 7 nci, 15 inci ve 54 üncü maddeleri kapsamında olduğu İçişleri Bakanlığınca bildirilen yabancılara ilişkin olan,

g) Kamu düzeni, kamu güvenliği veya kamu sağlığı açısından Türkiye'de çalışmasında sakınca görülen yabancılara ilişkin olan,

ğ) Dışişleri Bakanlığının uygun görüşü olması durumu hariç, Türkiye Cumhuriyetinin tanımadığı veya diplomatik ilişkisinin bulunmadığı ülke vatandaşları için yapılan,

h) Kanuni süresi içinde yapılmayan veya eksiklikleri tamamlanmayan,

başvurular reddedilir.

Çalışma izni türleri

MADDE 10- (1) Başvurunun olumlu değerlendirilmesi halinde, yabancıya, iş veya hizmet sözleşmesinin süresini aşmamak koşuluyla, gerçek veya tüzel kişiye ya da kamu kurum veya kuruluşuna ait belirli bir işyerinde veya bunların aynı işkolundaki işyerlerinde belirli bir işte çalışmak şartıyla ilk başvuruda en çok bir yıl geçerli çalışma izni verilir.

(2) Bu Kanunun 7 nci maddesine göre yapılacak uzatma başvurusunun olumlu değerlendirilmesi halinde; yabancıya aynı işverene bağlı olarak ilk uzatma başvurusunda en çok iki yıl, sonraki uzatma başvurularında ise en çok üç yıla kadar çalışma izni verilir. Ancak, farklı bir işveren yanında çalışmak üzere yapılan başvurular bu maddenin birinci fıkrası kapsamında değerlendirilir.

(3) Türkiye'de uzun dönem ikamet izni veya en az sekiz yıl kanuni çalışma izni olan yabancılar süresiz çalışma iznine başvurabilir. Ancak, yabancıнын başvuru şartlarını taşıması yabancıya mutlak hak sağlamaz.

(4) Süresiz çalışma izni olan yabancı, uzun dönem ikamet izninin sağladığı tüm haklardan yararlanır. Süresiz çalışma izni olan yabancı, özel kanunlardaki düzenlemeler hariç, sosyal güvenliğe ilişkin kazanılmış hakları saklı kalmak ve bu hakların kullanımında ilgili mevzuat hükümlerine tabi olmak şartıyla, Türk vatandaşlarına tanınan haklardan yararlanır. Süresiz çalışma izni olan yabancıнын seçme, seçilme ve kamu görevlerine girme hakkı ile askerlik hizmeti yapma yükümlülüğü yoktur.

(5) 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre kurulmuş olan;

a) Limited şirketlerin şirket ortağı olan müdürü,

b) Anonim şirketlerin şirket ortağı olan yönetim kurulu üyesi,

c) Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin yönetici olan komandite ortağı,

olan yabancılar çalışma izni alarak çalışabilirler.

(6) Profesyonel meslek mensubu yabancılara, diğer kanunlarda belirtilen özel şartların sağlanması kaydıyla bağımsız çalışma izni verilebilir.

(7) Bağımsız çalışma izninin uluslararası işgücü politikası doğrultusunda değerlendirilmesinde, yabancının; eğitim düzeyi, mesleki deneyimi, bilim ve teknolojiye katkısı, Türkiye'deki faaliyetinin veya yatırımının ülke ekonomisine ve istihdama etkisi, yabancı şirket ortağı ise sermaye payı ile Uluslararası İşgücü Politikası Danışma Kurulu önerileri doğrultusunda Bakanlıkça belirlenecek diğer hususlar dikkate alınır.

(8) Bağımsız çalışma izni, bu maddede yer alan süre sınırlamalarına tabi olmaksızın süreli olarak düzenlenir.

Turkuaz Kart

MADDE 11- (1) Uluslararası işgücü politikası doğrultusunda, eğitim düzeyi, mesleki deneyimi, bilim ve teknolojiye katkısı, Türkiye'deki faaliyetinin veya yatırımının ülke ekonomisine ve istihdama etkisi ile Uluslararası İşgücü Politikası Danışma Kurulu önerileri ve Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre başvurusu uygun görülen yabancılara Turkuaz Kart verilir.

(2) Turkuaz Kart, ilk üç yılı geçiş süresi olmak kaydıyla verilir. Bakanlık, geçiş süresi içinde işveren veya yabancından yürütülen faaliyetlere ilişkin bilgi ve belge talep edebilir. Geçiş süresi içinde 16 ncı madde uyarınca iptal edilmeyen Turkuaz Kartta yer alan geçiş süresi kaydı, yabancının başvurusu halinde kaldırılır ve süresiz Turkuaz Kart verilir. Bu başvuru, geçiş süresinin dolmasına yüzseksen gün kalmasından itibaren, her durumda geçiş süresi dolmadan yapılır. Bu süre dolduktan sonra geçiş süresi kaydının kaldırılmasına ilişkin yapılan başvuru reddedilir ve Turkuaz Kart geçersiz hale gelir.

(3) Turkuaz Kart sahibi yabancının, mevzuat hükümlerine göre eş ve bakmakla yükümlü olduğu çocuklarına Turkuaz Kart sahibi yakını olduğunu gösteren ve ikamet izni yerine geçen belge verilir.

(4) Turkuaz Kart sahibi yabancı bu Kanunda düzenlenen süresiz çalışma izninin sağladığı haklardan yararlanır.

Çalışma izninin mahiyeti

MADDE 12- (1) Bu Kanuna göre verilen çalışma izni veya çalışma izni muafiyeti, 6458 sayılı Kanunun 27 nci maddesi uyarınca ikamet izni yerine geçer. Ancak, 6458 sayılı Kanunda

tanımlanan mülteci ya da ikincil koruma statüsü sahibi dışında yabancıların herhangi bir nedenle ikamet izni olması çalışma hakkı vermez.

(2) Yurtdışından yapılan başvuruya istinaden çalışma izni verilen yabancı, çalışma izninin geçerliliğinin başladığı tarihten itibaren altı ay içerisinde Türkiye'ye gelmek zorundadır. Bu süre içerisinde Türkiye'ye gelmeyen yabancıların çalışma izni iptal edilir.

(3) Bakanlar Kurulu, ülke menfaatlerinin gerektirdiği hallerde; ülke, kişi, coğrafi bölge, süre, sayı, oran, tür, nitelik, sektör, iş ve meslek itibarıyla çalışma izni veya çalışma izni muafiyeti verilmesini belirleyebilir, sınırlandırabilir, kısmen veya tamamen durdurabilir veya yasaklayabilir.

Çalışma izni muafiyeti

MADDE 13- (1) Çalışma izni muafiyeti kapsamında olan yabancılar, çalışma izni muafiyeti almak kaydıyla çalışabilir.

(2) Çalışma izni muafiyeti başvuruları yurtiçinde doğrudan Bakanlığa, yurtdışında yabancıların vatandaşı olduğu veya yasal olarak bulunduğu ülkedeki Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçilikleri ya da Başkonsolosluklarına yapılır. Yurtdışında yapılan bu başvurular Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçilikleri veya Başkonsolosluklarınca Bakanlığa iletilir.

(3) Çalışma izni muafiyeti başvuruları yetkili aracı kurum tarafından da yapılabilir.

(4) Çalışma izni muafiyeti başvurusunda bu Kanunun 7 nci maddesinin dördüncü, beşinci ve yedinci fıkraları uygulanır.

(5) Başvurusu olumlu değerlendirilen yabancılar Bakanlıkça çalışma izni muafiyeti düzenlenir.

(6) Çalışma izni muafiyetiyle geçirilen süreler, kanuni çalışma izni veya ikamet izni sürelerinin hesabında dikkate alınmaz.

(7) 6102 sayılı Kanuna göre kurulmuş anonim şirketlerin Türkiye'de ikamet etmeyen yönetim kurulu üyesi ve diğer şirketlerin yönetici sıfatı olmayan ortağı ile Türkiye'de gerçekleştirdiği faaliyetleri yüzseksen gün içerisinde doksan günü geçmeyen sınırötesi hizmet sunucusu, çalışma izni muafiyeti kapsamında değerlendirilir.

Kamu yararına çalışma

MADDE 14- (1) Türkiye'de geçerli ikamet izni olan yabancılar, ikamet izni sürelerini aşmamak ve karşılığında ücret veya benzeri bir menfaat sağlamamak kaydıyla; 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu uyarınca kamu yararına çalışan dernek statüsüne sahip dernekler ile 30/7/2003 tarihli ve 4962 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Vakıflara

Vergi Muafiyeti Tanınması Hakkında Kanun uyarınca vergi muafiyeti tanınan vakıflarda çalışmak için çalışma izni muafiyeti başvurusunda bulunabilir.

(2) Bakanlık, çalışma izni muafiyeti başvurusunu, uluslararası işgücü politikasının yanı sıra kamu yararı yönünden yabancının çalışmasının dernek veya vakfın faaliyetlerine katkısını, dernek veya vakfın Türk vatandaşı çalışan sayısını, kamu düzeni, kamu güvenliği ve kamu sağlığına ilişkin ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerini dikkate alarak sonuçlandırır.

(3) Bu madde kapsamında çalışma izni muafiyeti ile yabancının çalışabileceği dernek veya vakfın çalışanlarının en az üçte ikisinin Türk vatandaşı olması zorunludur.

(4) Dernek ve vakıfların birinci fıkrada belirtilen statülerini kaybetmeleri halinde, bu madde kapsamında verilen çalışma izni muafiyeti iptal edilir.

Dışişleri Bakanlığına yapılacak başvurular

MADDE 15- (1) Yabancı ülkelerin Türkiye'deki diplomatik ve konsüler temsilciliklerinin;

a) Bağlı birimi olarak faaliyet gösteren okullarda, kültür kurumlarında ve din kurumlarında görevli yabancılar çalışma izni muafiyeti,

b) 18/4/1961 tarihli Diplomatik İlişkiler Hakkında Viyana Sözleşmesi ve 24/4/1963 tarihli Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesi kapsamında bağlı birimi sayılmayan okullarda, kültür kurumlarında ve din kurumlarında görevli yabancılar çalışma izni,

almak kaydıyla çalışabilirler.

(2) Yabancı ülkelerin Türkiye'deki diplomatik ve konsüler temsilciliklerinde diplomatik kadro üyesi, konsolosluk memuru, idari ve teknik kadro üyesi ve konsolosluk hizmetlisi, Türkiye'deki uluslararası kuruluşlarda uluslararası memur ve idari ve teknik personel olarak görev yapan kişilerin;

a) Eş ve çocukları ile karşılıklılık esasına veya ilgili ülkeyle yapılmış bulunan ikili anlaşmaya göre belirlenmiş yakınları; bu Kanunda, ilgili ikili anlaşmada ve mevzuatta zikredilen çalışma izni muafiyeti hükümleri saklı kalmak kaydıyla Türkiye'de çalışma izni alarak,

b) Özel hizmetinde çalışan yabancılar, çalışma izni muafiyeti alarak, çalışabilirler.

(3) Bu maddenin ikinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen yabancıların, aynı fıkrada belirtilen statüde olmayan işveren yanında çalışmak üzere yurtiçinden yapacakları çalışma izni veya çalışma izni muafiyeti başvuruları kabul edilmez.

(4) Bu madde kapsamındaki başvurular Dışişleri Bakanlığına yapılır. Dışişleri Bakanlığınca uygun görülen başvurular Bakanlığa iletilir. Bakanlığa iletilen bu başvurulara

çalışma izni veya çalışma izni muafiyeti düzenlenmesinde İçişleri Bakanlığının olumlu görüşü aranır.

Çalışma izni ve çalışma izni muafiyetinin geçerliliği ve iptali

MADDE 16- (1) Çalışma izni ve çalışma izni muafiyeti, sürenin sona ermesi veya Bakanlıkça iptal edilmesiyle geçerliliğini kaybeder.

(2) Yabancının veya işverenin talebi dışında çalışma izni veya çalışma izni muafiyeti, yabancının;

a) Çalışma izni veya çalışma izni muafiyetinin geçerlilik tarihinden itibaren altı ay içinde Türkiye'ye gelmemesi,

b) İçişleri veya Dışişleri Bakanlıklarının uygun görüşlerinin bulunması hali hariç, pasaportunun veya pasaport yerine geçen belgesinin geçerlilik süresinin uzatılmaması,

c) Bu Kanunda belirtilen hükümlere aykırı olarak çalıştığına tespiti,

ç) Çalışmasının herhangi bir nedenle sona ermesi,

d) Çalışma izni başvurusunun sahte veya yanıltıcı bilgi ve belgelerle yapıldığının sonradan tespiti,

e) 11 inci madde kapsamında olması ve geçiş süresi içerisinde talep edilen bilgi ve belgeleri sunmaması ya da niteliklerini kaybettiğinin anlaşılması,

f) 6458 sayılı Kanunun 7 nci, 15 inci ve 54 üncü maddeleri kapsamında olduğunun İçişleri Bakanlığınca bildirilmesi,

g) Kamu düzeni, kamu güvenliği veya kamu sağlığı açısından Türkiye'de çalışmasında sakınca olduğunun ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca bildirilmesi,

ğ) Sağlık sebeplen veya zorunlu kamu hizmeti gibi mücbir sebepler dışında süreli çalışma izinlerinde aralıksız olarak altı aydan, bağımsız ve süresiz çalışma izinlerinde ise aralıksız olarak bir yıldan uzun süre Türkiye dışında kalması,

h) Turkuaz Kart sahibi olması halinde yurtdışında kalış süresinin Bakanlıkça belirlenen süreyi aşması,

durumlarında iptal edilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İstisnalar

Çalışma izninin istisnai olarak verilebileceği yabancılar

MADDE 17- (1) Bakanlıkça belirlenen uluslararası işgücü politikasına uygun olarak;

a) Eğitim düzeyi, ücreti, mesleki deneyimi, bilim ve teknolojiye katkısı ve benzeri özellikleri itibarıyla nitelikli işgücü olarak değerlendirilen,

b) Bilim ve teknolojiye katkısı, yatırım veya ihracat düzeyi, sağlayacağı istihdamın büyüklüğü ve benzeri özellikleri itibarıyla nitelikli yatırımcı olarak değerlendirilen,

c) Belirli bir süre için işvereni tarafından Türkiye'de gerçekleştirilen bir projede istihdam edilen,

ç) İçişleri Bakanlığı veya Dışişleri Bakanlığı tarafından Türk soylu olduğu bildirilen,

d) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşı,

e) Avrupa Birliği üyesi ülke vatandaşı,

f) 645 8 sayılı Kanun uyarınca uluslararası koruma başvurusu sahibi, şartlı mülteci, geçici koruma sağlanan veya vatansız ya da mağdur destek sürecinden yararlanan insan ticareti mağduru,

g) Bir Türk vatandaşı ile evli ve eşiyile Türkiye'de evlilik birliği içinde yaşayan,

ğ) Yabancı devletlerin ve uluslararası kuruluşların Türkiye'deki temsilciliklerinde diplomatik dokunulmazlığı olmadan çalışan,

h) Alanındaki başarısı ile uluslararası düzeyde temayüz etmiş olarak bilimsel, kültürel, sanatsal veya sportif amaçla Türkiye'ye gelen,

ı) Sınırötesi hizmet sunucusu,

yabancılara bu Kanunun 7 nci, 9 uncu ve 10 uncu maddelerinin uygulanmasına ilişkin istisnalar tanınabilir.

Uluslararası koruma kapsamında olan yabancılar

MADDE 18- (1) 6458 sayılı Kanun uyarınca uluslararası koruma talebinde bulunan ve henüz başvurusu hakkında son karar verilmemiş veya şartlı mülteci yabancılar uluslararası koruma başvurusu tarihinden, geçici koruma sağlanan yabancılar ise geçici koruma kimlik belgesinin düzenlendiği tarihten altı ay soma çalışma izni veya çalışma izni muafiyeti almak için başvurabilirler.

(2) Birinci fıkra kapsamında çalışma izni veya çalışma izni muafiyetine başvuru hakkı tanınan yabancılara çalışma izni veya çalışma izni muafiyeti verilmesinde İçişleri Bakanlığının olumlu görüşü aranır.

(3) Geçerli çalışma izni veya çalışma izni muafiyetine sahip olunması bu yabancılara Türkiye'de mutlak kalış hakkı sağlamaz.

(4) Çalışma izni, 10 uncu maddede belirtilen sürelerle verilebilir.

(5) 6458 sayılı Kanunun;

a) 77 nci maddesi uyarınca uluslararası koruma başvurusunun geri çekilmesi veya geri çekilmiş sayılması, 85 inci maddesi uyarınca uluslararası koruma statüsünün sona ermesi veya 86 ncı maddesi uyarınca uluslararası koruma statüsünün iptali halinde İçişleri Bakanlığının bildirimine üzerine,

b) 91 inci maddesi uyarınca sağlanan geçici korumanın Bakanlar Kurulu kararıyla sonlandırılması veya bireysel olarak sona ermesi ya da iptali halinde Bakanlar Kurulu kararı veya İçişleri Bakanlığının bildirimine üzerine,

verilmiş olan çalışma izni veya çalışma izni muafiyetleri Bakanlıkça iptal edilir.

(6) Uluslararası koruma başvuru sahibi, uluslararası koruma statüsü sahibi ve geçici koruma sağlanan yabancıların çalışma ve çalışma izni veya çalışma izni muafiyeti başvurusu hakkının il, süre, sektör, işkolu, iş ve meslek bakımından Göç Politikaları Kurulu kararları ve Bakanlığın uluslararası işgücü politikası dikkate alınarak uygulanması ve sınırlandırılmasına ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.

Serbest bölgelerde çalışacak yabancılar

MADDE 19- (1) 6/6/1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu kapsamında çalışacak yabancıların çalışma izni başvuruları Ekonomi Bakanlığına yapılır. Ekonomi Bakanlığı tarafından yapılan değerlendirme neticesinde çalışma izni alması uygun görülen yabancılar Bakanlığa bildirilir.

(2) Bu madde kapsamında Ekonomi Bakanlığınca bildirilen yabancılara, bu Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (f), (g) ve (ğ) bentleri hükümleri saklı kalmak kaydıyla Bakanlıkça çalışma izni düzenlenir.

(3) Bu Kanunun 22 nci, 23 üncü ve 24 üncü maddeleri, 3218 sayılı Kanun kapsamındaki serbest bölgelerde uygulanmaz. Bu maddelerde düzenlenen konularda 3218 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Yabancı öğrenciler

MADDE 20- (1) Türkiye'de bir yükseköğretim kurumunda örgün öğretim programlarına kayıtlı yabancı öğrenciler, çalışma izni almak kaydıyla çalışabilirler.

(2) Yabancı öğrencilerden ön lisans ve lisans düzeyinde öğrenim görmekte olanlar, öğrenimlerinin ilk yılının tamamlanmasından sonra çalışma iznine başvurabilir ve 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu uyarınca kısmi süreli çalışabilirler. Örgün öğretim programlarına kayıtlı lisansüstü öğrenciler için bu sınırlamalar uygulanmaz.

(3) Yabancı öğrencilere verilen çalışma izinleri, geçerli öğrenci ikamet iznini ve bu ikamet izninin sağladığı hakları sona erdirmez.

(4) Yabancı öğrencilerin çalışmasına ilişkin usul ve esaslar Göç Politikaları Kurulunca belirlenen esaslar dikkate alınmak suretiyle, İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.

(5) Türkiye'de yükseköğrenimini tamamlayan yabancının mezuniyet tarihinden itibaren bir yıl içinde çalışma izni başvurusu yapması halinde, başvuru Uluslararası İşgücü Politikası Danışma Kurulunca belirlenen esaslar doğrultusunda değerlendirilir.

Yabancı mühendis ve mimarlar

MADDE 21- (1) Öğrenimlerini Türkiye'de bir yükseköğretim kurumunun mühendislik ve mimarlık fakültelerinde veya yurtdışında ilgili ülke makamları ve Yükseköğretim Kurulu tarafından tanınmış bir yükseköğretim kurumunda tamamlayarak mühendis ve mimar unvanlarını almış olan yabancılar bu Kanuna göre proje bazlı veya geçici süre ile çalışma izni alarak mühendislik ve mimarlık mesleklerini icra edebilirler.

BEŞİNCİ BÖLÜM

İtiraz, Yükümlülük, Denetim ve Cezalar

İdari itiraz ve yargı yolu

MADDE 22- (1) Çalışma izni veya çalışma izni muafiyeti başvurusunun reddi ve düzenlenen belgelerin iptali kararları, yabancı çalıştıran işverene veya bağımsız çalışma izni, süresiz çalışma izni ya da Turkuaz Kart sahibi yabancıya 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir.

(2) Bakanlığın bu Kanun kapsamında verdiği kararlara karşı ilgililer tarafından tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde Bakanlığa itiraz edilebilir. İtirazın reddedilmesi halinde idari yargı yoluna başvurulabilir.

Bildirim ve sosyal güvenlik yükümlülüğü

MADDE 23- (1) Yabancı çalıştıran işverenler ile süresiz veya bağımsız çalışma izni bulunan yabancılar, çalışma izninin veya çalışma izni muafiyeti kapsamında çalışmanın başlaması ve sona ermesi durumu ile çalışma izni veya çalışma izni muafiyetinin iptalini gerektirecek halleri onbeş gün içinde Bakanlığa bildirmekle yükümlüdür.

(2) Çalışma izni veya çalışma izni muafiyeti alan yabancılar ile yabancı çalıştıran işverenler, sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan yükümlülüklerini kanuni süresi içerisinde 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu hükümlerine göre yerine getirirler.

(3) Türkiye'nin taraf olduğu sosyal güvenlik s3zleşmeleri h3k3mleri saklıdır.

Denetleme yetkisi

MADDE 24- (1) Bu Kanun kapsamındaki yabancıların ve işverenlerin bu Kanundan doğan yükümlülüklerini yerine getirip getirmedikleri Bakanlık iş müfettişleri ile Sosyal Güvenlik Kurumu müfettişleri ve sosyal güvenlik denetmenleri tarafından denetlenir. Bu Kanun gereğince yapılacak teftiş, denetim ve soruşturmalar uygulamakla yükümlü olunan mevzuatın teftiş, denetim ve soruşturma hükümlerine göre yapılır ve bu hükümlere göre ilgili yaptırımlar uygulanır.

(2) Kamu idarelerinin denetim elemanları ile kolluk kuvvetlerinin, kendi mevzuatları gereğince işyerlerinde yapacakları her türlü denetim, inceleme ve kontrol sırasında yabancı çalıştıran işverenler ile yabancıların bu Kanundan doğan yükümlülüklerini yerine getirmediklerini tespit etmeleri halinde, durum Bakanlığa bildirilir.

(3) Birinci fıkraya göre yapılan denetimler ve ikinci fıkraya göre yapılan bildirimler üzerine, gönderilen tutanaklara ve denetim raporlarına göre, bu Kanunda yer alan idari yaptırımlar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürünce uygulanır.

(4) Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları, tebliğinden itibaren bir ay içerisinde ödenir.

(5) Bu Kanuna göre;

a) Bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeksizin,

1) Bağımsız veya süresiz çalışma izni ile çalışan yabancıya dört yüz Türk Lirası,

2) Yabancı çalıştıran işverene her bir yabancı için dört yüz Türk Lirası,

b) Çalışma izni olmaksızın,

1) Bir işverene bağılı olarak çalışan yabancıya ikibin dört yüz Türk Lirası,

2) Bağımsız çalışan yabancıya dörtbinsekiz yüz Türk Lirası,

3) Yabancı çalıştıran işverene veya işveren vekiline her bir yabancı için altıbin Türk Lirası,

tutarında idari para cezası verilir.

(6) Beşinci fıkrada sayılan fiillerin tekrarı halinde idari para cezaları bir kat arttırılarak uygulanır.

(7) Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları genel bütçeye gelir kaydedilir.

(8) Çalışma izni bulunmadan çalıştığı tespit edilen yabancılar sınırışı edilmek üzere İçişleri Bakanlığına bildirilir.

(9) İşveren veya işveren vekili, çalışma izni bulunmayan yabancı ve varsa eş ve çocuklarının konaklama giderlerini, ülkelerine dönmeleri için gerekli masrafları ve gerektiğinde sağlık harcamalarını karşılamak zorundadır. Bu gider, masraf ve harcamaların Göç İdaresi Genel Müdürlüğü bütçesinden karşılanması halinde, bu madde gereğince ödenen tutarlar, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uyarınca işveren veya işveren vekilinden tahsil edilir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı ve Bakanlıkça müştereken belirlenir.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Çalışma izni ve çalışma izni muafiyetinin düzenlenmesi ve şekli

MADDE 25- (1) Çalışma izni ve çalışma izni muafiyeti, yabancı pasaport veya pasaport yerine geçen belgelerinin geçerlilik süresinden altmış gün daha kısa süreli ve her yabancı için ayrı verilir.

(2) Çalışma izni ve çalışma izni muafiyeti belgelerinin şekli ve içeriği Bakanlıkça belirlenir. Bu belgelerin basım ve dağıtım işlemleri Bakanlıkça yerine getirilir. Değerli kâğıt bedellerinin tahsiline ilişkin usul ve esaslar, Bakanlık ve Maliye Bakanlığınca müştereken belirlenir.

Yönetmelik

MADDE 26- (1) Bu Kanuna ilişkin;

a) Çalışma izni ve çalışma izni muafiyeti başvuru şartları ve işlemleri ile bunların kapsamı, tür ve süreleri,

b) Çalışma izni muafiyeti kapsamında değerlendirilecek yabancılar ve çalışma alanları,

c) Yabancıdan ve işverenden istenecek bilgi ve belgeler,

ç) İlgili kurum ve kuruluşlardan görüş alınmasına ilişkin, süre, kapsam, içerik, bildirim ve benzeri hususlar,

d) Çalışma izni hükümlerinin istisnai uygulanması ve bu kapsama alınabilecek gerçek kişi yabancıların eğitim düzeyi, ücreti, mesleki deneyimi, bilim ve teknolojiye katkısı, şirket ortaklarının sermaye payı ile tüzel kişilerin yatırım veya ihracat düzeyi, sağlayacağı istihdamın büyüklüğü ve benzeri özellikleri,

e) Bu Kanunun 17 nci maddesi uyarınca çalışma izinlerinin istisnai uygulanacağı yabancılara, bu Kanunun 7 nci, 9 uncu ve 10 uncu maddeleri hükümlerinin farklı uygulanmasına ilişkin hususlar,

f) Çalışma izni başvurusunun değerlendirilmesinde, reddinde ve çalışma izni puanlama sisteminin oluşturulmasında esas alınacak kriterler,

g) Belge düzenlenmesi ve teslimine ilişkin hususlar,

ğ) Çalışma izninin iptaline ve geçerliliğini yitirmesine ilişkin hususlar,

h) Sınırötesi hizmet sunucularının tanımı, türleri ile bu kapsamda sayılanlara ilişkin diğer hususlar,

ı) Bu Kanunun 17 nci maddesi uyarınca projede istihdam edilmeleri kaydıyla çalışma izinlerinin istisnai olarak verileceği yabancılara ve bu projelerin niteliklerine ilişkin hususlar,

i) Yetkili aracı kurumun nitelikleri, görev çerçevesi ve yetkilendirmeye ilişkin usul ve esaslar,

j) Benzeri özel düzenleme gerektirebilecek konular ve bu konulara bağlı bildirimler,

k) Uygulamaya yönelik diğer hususlar,

Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(2) Ekonomi Bakanlığı ve Bakanlıkça çıkarılan müşterek yönetmelikle;

a) 3218 sayılı Kanun gereği serbest bölgelerde çalışacak yabancıların çalışma izni başvuruları ve çalışma izni belgesi düzenlenmesine ilişkin hususlar,

b) 5/6/2003 tarihli ve 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu kapsamındaki yabancı sermayeli şirket ve kuruluşlarda çalışma izni verilecek personelin tanımı ile çalışma izinlerine ilişkin özel nitelikteki diğer usul ve esaslar,

düzenlenir.

Atıf yapılan hükümler

MADDE 27- (1) Diğer mevzuatta, 27/2/2003 tarihli ve 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanuna yapılmış olan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

(2) Diğer mevzuatta yer alan "çalışma izni muafiyet teyit belgesi" veya "çalışma izni muafiyet belgesi" ibarelerinden bu Kanunda yer alan "çalışma izni muafiyeti", "çalışma izni belgesi" ibaresinden ise bu Kanunda yer alan "çalışma izni" anlaşılır.

Yürürlükten kaldırılan ve değiştirilen hükümler

MADDE 28- (1) 27/1/1954 tarihli ve 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimmar Odaları Birliği Kanununun;

a) 34 üncü maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

b) 35 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 35- Yabancı uyruklu mühendislik ve mimarlık meslekleri mensupları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca verilen çalışma izni ile çalışabilir veya çalıştırılabilir."

c) 36 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 36- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından çalışma izni alan yabancı uyruklu mühendislik ve mimarlık meslekleri mensupları Türkiye'de bir aydan fazla kaldıkları takdirde ihtisaslarına en yakın odaya müracaatla geçici aza olarak kaydolunurlar."

(2) 21/2/1963 tarihli ve 210 sayılı Değerli Kağıtlar Kanununa bağlı "Değerli Kağıtlar Tablosu"nun (4) numaralı sırası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı Tabloya aşağıdaki sıralar eklenmiştir.

"4. İkamet izni	58,50 TL"
"16. Yabancı çalışma izni belgesi	58,50 TL
17. Çalışma izni muafiyeti belgesi	58,50 TL"

(3) 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun;

a) 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendine "ikamet tezkeresi" ibaresinden sonra gelmek üzere ", çalışma izni, çalışma izni muafiyeti," ibaresi eklenmiştir.

b) Altıncı Kısım başlığı "Pasaport, İkamet Tezkeresi, Çalışma İzni, Çalışma İzni Muafiyeti, Vize ve Dışişleri Bakanlığı Tasdik Harçları" şeklinde değiştirilmiştir.

c) 83 üncü ve 93 üncü maddelerinin birinci fıkralarına "ikamet tezkeresi," ibarelerinden sonra gelmek üzere "çalışma izni, çalışma izni muafiyeti," ibareleri eklenmiştir.

ç) 84 üncü, 89 uncu ve 94 üncü maddelerinin birinci fıkralarına "ikamet tezkeresi" ibarelerinden sonra gelmek üzere ", çalışma izni, çalışma izni muafiyeti" ibareleri eklenmiştir.

d) 85 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesine ve aynı fıkranın (g) bendine "ikamet tezkereleri" ibarelerinden sonra gelmek üzere ", çalışma izni, çalışma izni muafiyeti" ibareleri eklenmiştir.

e) 88 inci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki bent eklenmiştir.

"h) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında çalışma izni veya çalışma izni muafiyeti alanlar.

i) Turkuaz Kart sahibi yabancılar ile bunların yabancı eşi, kendisinin ve eşinin ergin olmayan veya bağımlı yabancı çocuğu."

f) 90 inci maddesinin birinci fıkrasına "yenilenen ikamet tezkerelerinden" ibaresinden sonra gelmek üzere ", çalışma izinlerinden ve çalışma izni muafiyetlerinden" ibaresi ve "kaybolan ikamet tezkerelerinin" ibaresinden sonra gelmek üzere ", çalışma izinlerinin ve çalışma izni muafiyetlerinin" ibaresi eklenmiştir.

g) (6) sayılı Tarifesinin başlığı "Pasaport, ikamet tezkeresi, çalışma izni, çalışma izni muafiyeti, vize ve Dışişleri Bakanlığı tasdik harçları" şeklinde değiştirilmiştir.

ğ) (6) sayılı Tarifesinin (IV) numaralı bölümü aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. "IV- Yabancılara verilecek çalışma izni ve çalışma izni muafiyeti belgeleri:

1. Süreli çalışma izni belgesi ve çalışma izni muafiyeti belgesi:

1 yıla kadar (1 yıl dahil) (Süre uzatımları da her yıl için aynı miktarda harca tabidir.) 500 TL

2. Süresiz çalışma izni belgesi: 5.000 TL

3. Bağımsız çalışma izni belgesi: 5.000 TL

Çalışma izni belgesi harçlarının tespitine, karşılıklılık ilkesi esaslı göz önünde tutularak Dışişleri Bakanlığı yetkilidir. Çalışma izni muafiyeti geçerlilik süresi üç aydan kısa düzenlenen yabancılar ile Turkuaz Kart sahibi yabancılar ve bunların yabancı eşi, kendisinin ve eşinin ergin olmayan veya bağımlı yabancı çocuğundan harç alınmaz."

(4) 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 34 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Yükseköğretim Kurulunca İçişleri Bakanlığında bildirilir ve iki ay içinde alınacak olumlu görüş neticesinde" ibaresi "Yükseköğretim Kurulunca verilecek ön izni müteakip Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında alınacak çalışma izni neticesinde" şeklinde değiştirilmiştir.

(5) 9/1/1985 tarihli ve 3146 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun;

a) 2 nci maddesinin birinci fıkrasına (d) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

"e) Uluslararası işgücüne ilişkin politika belirlemek ve bu politikanın uygulanmasına ilişkin ulusal ve uluslararası düzeyde faaliyette bulunmak,"

b) 8 inci maddesinin birinci fıkrasına (d) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve mevcut (e) bendi (f) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

"e) Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğü,"

c) 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

ç) 12 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 12/A maddesi eklenmiş ve mevcut 12/A maddesi 12/B maddesi olarak teselsül ettirilmiştir. "Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğü MADDE 12/A- Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) Yabancı istihdamı ve işgücü göçü ile ilgili ulusal ve uluslararası düzeyde faaliyette bulunmak, çalışma izni ve çalışma izni muafiyetine ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.

b) Uluslararası işgücüne ilişkin politika belirlemek ve bu politikanın uygulanmasına ilişkin ulusal ve uluslararası düzeyde faaliyette bulunmak.

c) Yabancı ülkelerle imzalanacak işgücü anlaşmaları ve sosyal güvenlik sözleşmelerinin müzakerelerine, hazırlanmasına ve tadiline katkı sağlamak.

d) Uluslararası işgücü göçüne ilişkin iş ve işlemleri yapmak.

e) Uluslararası işgücüne ilişkin konularda ulusal ve uluslararası projeler hazırlamak ve uygulamak.

f) Yabancı Başvuru, Değerlendirme ve İzleme Sistemini kullanarak yabancı çalışanlara ve yurtdışında yaşayan Türk vatandaşlarının niteliklerine ilişkin veri toplamak, bunları analiz etmek ve raporlamak.

g) Ulusal göç politikasının oluşturulmasında görev alanıyla ilgili konularda çalışmalar yapmak.

h) Görev alanıyla ilgili faaliyet gösteren uluslararası kuruluşlarla yazışmalar yapmak ve bu kuruluşlarla çalışmalar yürütmek.

i) Ülkemize rekabet üstünlüğü sağlamak amacıyla uluslararası eğilimleri, işgücü potansiyelini ve hareketliliğini izlemek ve politikalar geliştirmek.

j) Yüksek nitelikli işgücünün ülkemize kazandırılmasına yönelik yurtdışında tanıtım faaliyetleri yapmak, ulusal ve uluslararası fuar ve organizasyonlara katılmak, gerektiğinde tanıtım ofisleri açmak.

k) Kültürel, sanatsal, ekonomik ve sportif alanlarda uluslararası gelişmeleri izleyerek ilgili kurum, kuruluş ve ülkelerle işbirliğini geliştirmek, gerektiğinde ortak projeler yürütmek.

l) Eğitim düzeyi, mesleki deneyimi, bilim ve teknolojiye katkısı ile stratejik öneme haiz herhangi bir alanda öne çıkmış yurtdışında yaşayan nitelikli insan gücünün ülkemize kazandırılmasına yönelik faaliyetlerde bulunmak.

m) Bilim, teknoloji, Ar-Ge ve yenilikçilik alanlarında yetişmiş yabancı beyin göçünü ülkemize kazandırmak amacıyla faaliyetlerde bulunmak.

n) Uluslararası İşgücü Politikası Danışma Kurulunun sekretarya hizmetlerini yürütmek.

o) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak."

d) 26 ncı maddesinin birinci fıkrasına 'İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü," ibaresinden sonra gelmek üzere "Uluslararası İşgücü Genel Müdürü," ibaresi eklenmiştir.

e) Eki (1) sayılı cetvelin Ana Hizmet Birimleri Bölümüne (4) numaralı sıradan sonra gelmek üzere aşağıdaki sıra eklenmiş ve mevcut (5) numaralı sıra (6) numaralı sıra olarak teselsül ettirilmiştir.

"5. Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğü"

(6) 6/6/1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun 12 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun," ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

(7) 27/2/2003 tarihli ve 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

(8) 5/6/2003 tarihli ve 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanununun 3 üncü maddesinin (g) fıkrasının ikinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(9) 10/7/2003 tarihli ve 4924 sayılı Eleman Temininde Güçlük Çekilen Yerlerde Sözleşmeli Sağlık Personeli Çalıştırılması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve ikinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Sözleşme ile çalıştırılacak personelin; Bakanlığın belirleyeceği hizmetin gerektirdiği özel koşulların yanı sıra 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (4), (5), (6) ve (7) numaralı alt bentlerinde belirtilen şartları ve ekli (1) sayılı cetvelde belirtilen nitelikleri taşıması zorunludur." "Ancak yabancıların yerleştirme talepleri o kadro için Türk vatandaşlarının talebinin bulunmaması şartına bağlı olup yabancıların yerleştirme ve atamaları ile nakillerine yönelik usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir."

(10) 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 12 nci maddesinin birinci fıkrasına (a) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

"b) 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 31 inci maddesinin birinci fıkrasının (j) bendi uyarınca ikamet izni alanlar ile Turkuaz Kart sahibi yabancılar ve bunların yabancı eşi, kendisinin ve eşinin ergin olmayan veya bağımlı yabancı çocuğu."

(11) 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun;

a) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir. "y) Yetkili aracı kurum: Nitelikleri ve görev çerçevesi yönetmelikle belirlenen ve Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilen kurum veya kuruluşu,"

b) 21 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(7) İkamet izni başvuruları yetkili aracı kurum tarafından da yapılabilir."

c) 27 nci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

ç) 31 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bentler eklenmiş, aynı maddenin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"j) Türkiye'de çalışmayan ancak Bakanlar Kurulunca belirlenecek kapsam ve tutarda yatırım yapacaklar ile bunların yabancı eşi, kendisinin ve eşinin ergin olmayan veya bağımlı yabancı çocuğu

k) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşları"

"(2) Kısa dönem ikamet izni, birinci fıkranın (j) ve (k) bentleri hariç olmak üzere, her defasında en fazla ikişer yıllık sürelerle verilebilir."

"(5) Birinci fıkranın (j) ve (k) bentleri kapsamında verilen ikamet izinleri en fazla beşer yıllık sürelerle verilebilir."

d) 33 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(2) İkamet izninin yurtdışında kalış süresi bakımından iptaline ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

e) 34 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "iki yılı" ibaresi "üç yılı" şeklinde değiştirilmiştir.

f) 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(2) İkamet izninin yurtdışında kalış süresi bakımından iptaline ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

g) 38 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(5) Kamu kurum ve kuruluşları aracılığıyla gelerek Türkiye'de öğrenim görecekt yabancılara, öğrenim süresince ikamet izni verilebilir."

ğ) 41 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesine "Türkiye'de" ibaresinden sonra gelmek üzere "örgün" ibaresi eklenmiş ve aynı fıkranın ikinci cümlesinde yer alan "haftada yirmi dört saatten fazla olamaz" ibaresi "ilgili kanunlarla düzenlenir" şeklinde değiştirilmiştir.

h) 105 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (d) bendinde yer alan "Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu yabancı işgücü ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının da görüşleri doğrultusunda tarım alanlarındaki mevsimlik işler için gelecek yabancılara" ibaresi "Türkiye'nin yabancı işgücü ihtiyacına" şeklinde değiştirilmiştir.

(12) Bu Kanuna ekli listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki mevzuat hükümlerine göre Bakanlıkça veya diğer kanunların verdiği yetkiye dayanarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca verilmiş olan çalışma izinleri, sürelerinin sonuna kadar geçerlidir. Bu çalışma izinleri 16 ncı madde uyarınca süresinin sona ermesi veya iptal edilmesi halinde geçerliliğini kaybeder.

(2) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki mevzuat hükümlerine göre Bakanlıkça verilmiş ve geçerliliğini sürdüren süresiz çalışma izinleri, iptal edilmediği sürece geçerlidir.

(3) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılan ve işlemleri devam eden çalışma izni başvurularında, bu Kanunla yapılan değişikliklerden önceki mevzuat hükümlerinin başvuru sahibi lehine olan hükümleri dikkate alınır.

(4) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar mevcut düzenlemelerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

(5) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay süreyle başka bir işleme gerek kalmaksızın Bakanlıkta mevcut genel müdür yardımcısı ve daire başkanı kadrolarının birimler arasında yeniden dağılımını yapmaya Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı yetkilidir.

Yürürlük

MADDE 29- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 30- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

LİSTE

KURUMU : ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TOPLAMI
GİH	Uluslararası İşgücü Genel Müdürü	1	1	1
GİH	Genel Müdür Yardımcısı	1	1	1
GIH	Daire Başkanı	1	3	3
GİH	Çalışma Uzmanı	7	50	50
GİH	Çalışma Uzman Yardımcısı	8	50	50
GİH	Mütercim	8	5	5
GİH	Memur	10	30	30
TH	Programcı	8	5	5
TOPLAM			145	145